



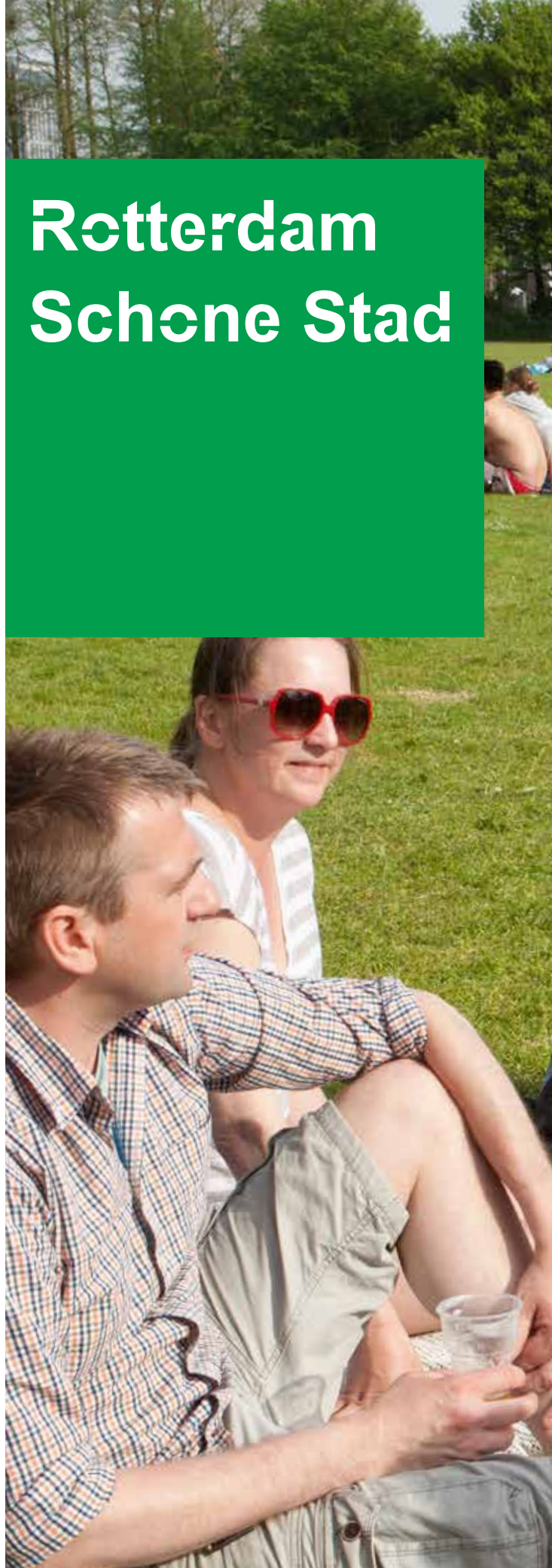
Rotterdam Schone Stad



Rotterdam Schone Stad

Colofon

Uitgave: gemeente Rotterdam, cluster
Stadsbeheer
Datum: juni 2016
Tekst: gemeente Rotterdam
Vormgeving: cluster BCO
Foto's: gemeente Rotterdam, Arnoud Verheij







Inhoud

Voorwoord	6
1 Schoon beleid	8
1.1 Gewenst schoonniveau	9
1.2 Eén schoonniveau vraagt om gedifferentieerde inzet	11
1.3 Professioneel reinigen	11
1.3.1 Doorgaande wegen	12
1.3.2 Wijkreinigingsplannen	13
1.3.3 Hoogfrequent werk	14
1.4 Verstoring van een schone stad	15
1.5 Onderhoudstaken voor een schone stad	16
1.6 Schoon houden en afvalinzameling	17
1.7 Schoon houden en naleving	19
1.8 Schoon houden, participatie en gedragsbeïnvloeding	22
2 Schoon maken	25
2.1 Periodiek reinigen	25
2.1.1 Zwerfvuil verwijderen	25
2.1.2 Legen en onderhouden van prullenbakken	26
2.1.3 Hondenpoep verwijderen	26
2.1.4 Diepreiniging en kauwgom verwijderen	26
2.1.5 Onkruid verwijderen op verharding	26
2.1.6 Graffiti verwijderen	26
2.1.7 Blad verwijderen	27
2.1.8 Kerstbomen verwijderen	27
2.1.9 Plaagdierbeheersing	27
2.1.10 Bestrijden van gladheid	27
2.2 Projectmatig schoonmaken	27
2.2.1 Evenementen	27
2.2.2 Jaarwisseling	28
2.2.3 Zwerfvuiloffensief	29
2.3 Verdeling budget	29
3 Extra inzet voor een schone stad	30
3.1 Gerichte aanpak van verstoring van het schoonbeeld	31
3.1.1 Handhavingsteam Aanpak Vuil	31
3.1.2 Bijplaatsingen bij containers	31
3.1.3 Vervuilingsgedrag op doorgaande wegen en snel vervuilde straten	32
3.1.4 Afval in de zomer in parken en op stranden en pleinen	32
3.1.5 Verkeerd aangeboden bedrijfsafval	32
3.1.6 Onkruid	32
3.1.7 Graffiti	32
3.1.8 Vervuiling op en rond markten	32
3.1.9 Te weinig en volle prullenbakken	33
3.1.10 Vervuiling rond fastfoodketens	33
3.1.11 Betrokkenheid bewoners vergroten	33
3.2 Prioriteiten en financiën	34
Bijlage 1: productnormering per buurt, 2015	38
Bijlage 2: 135 snel vervuilde straten en pleinen, 2015	40
Bijlage 3: Top 70 locaties met veel bijplaatsingen, 2015	42



Voorwoord

Een schone stad vinden we belangrijk. Niet voor niets want het is een voorwaarde voor de volksgezondheid en leefbaarheid in de stad. Rommel en vuil zijn een bron van ergernis. Als het schoon is, wonen we met meer plezier en voelen we ons veiliger. Bovendien maakt het onze stad aantrekkelijker voor ondernemers en bezoekers. Onze inzet voor een schone stad is fors. Maar Rotterdammers ervaren het niet altijd als schoon en op bepaalde plekken vraagt zwerfvuil veel aandacht. Voor ons reden om inzichtelijk te maken wat we doen, wat het kost en wat we extra moeten doen om het beeld en de verstoringen van een schone stad aan te pakken.

Het schoon houden van een stad als Rotterdam is een opgave. We tellen 25 miljoen vierkante meter verharding en 22 miljoen vierkante meter groen in de buitenruimte. Er staan 6.500 containers en 10.600 prullenbakken in de stad. De gemeente begroot jaarlijks zo'n 70 miljoen euro voor reiniging. Daar bovenop komt de inzet vanuit afvalinzameling, wijkbeheer en handhaving. Een schone stad vraagt een integrale en gebiedsgerichte aanpak. Van de inrichting van de buitenruimte, het beheer van verharding, groen en straatmeubilair, afvalinzameling tot gedragsbeïnvloeding, bewonersparticipatie en handhaving van de regels. Het schoonmaken van de vervuilde buitenruimte vormt in feite het sluitstuk.

De schooncijfers over 2015 voldoen aan het in het collegeprogramma gewenste schoonniveau van een 4 gemiddeld in alle wijken. Daarbij is een structurele bezuiniging van 10 miljoen euro op het product Reiniging en een krimp van 350 fte gerealiseerd door stevig in te zetten op mechanisering en vakmanschap. De basis is op orde om een volgende stap te zetten. De beleving van Rotterdam als schone stad blijft achter bij die cijfers. Het beeld wordt vooral bepaald door verstoringen van een schone stad zoals rommel naast containers, grofvuil op straat of achtergelaten vuil na een markt of drukke dag in parken. We zien daarnaast een aantal buurten en plekken waar zwerfvuil aan de orde van de dag is en veel aandacht vraagt.

De nota Rotterdam Schone Stad beschrijft de aanpak om daarin de komende jaren een forse slag te maken. Met gerichte extra inzet om de belangrijkste verstoringen van het schoonbeeld significant terug te dringen. En daarnaast door meer planmatig en informatiegestuurd te werken en door een stevige samenwerking en gebiedsgerichte inzet van gebiedsbeheer, reiniging, inzameling en toezicht en handhaving.

Deze nota beschrijft hoe we Rotterdam schoon houden, analyseert de belangrijkste verstoringen van het schoonbeeld en stelt maatregelen voor om deze aan te pakken. Doel is dat de beleving van Rotterdam als een schone stad daadwerkelijk verbetert. De nota biedt het bestuur inzicht en keuzemogelijkheden om prioriteiten te stellen. En het geeft richting aan de ontwikkeling van de gemeentelijke inzet voor een schone stad. Daarmee geeft deze nota invulling aan de motie Schone Stad die het college opdraagt een plan op te stellen waarbij alle reinigingscomponenten, reinigingsmethoden en de kosten daarvan inzichtelijk worden gemaakt. Aan de hand daarvan een voorstel te doen hoe het zwerfvuil en andere knelpunten op het gebied van schone buitenruimte in deze stad aanzienlijk verder af kunnen nemen en welke extra kosten dit met zich meebrengt.

Joost Eerdmans
Wethouder Buitenruimte





Hoofdstuk 1

Schoon beleid

1.1 Gewenst schoonniveau

Het collegeprogramma #Kendoe stelt als doel dat het schoonniveau van de 66 Rotterdamse CBS-buurt in de periode 2014-2018 gemiddeld, per buurt, per jaar, een 4 is of hoger (op schaal 1-5).

Uit onderstaande tabel blijkt dat het gewenste schoonniveau wordt gehaald. In 2015 lag het gemiddelde schoonniveau per gebied tussen de 4,0 en de 4,8, en per onderdeel tussen de 4,0 en de 4,7. In slechts twee van de onderliggende CBS-buurtten was het gemiddelde schoonniveau in 2015 (net) onder de 4.

	Zwerfvuil	Prullenbakken	Onkruid	Graffiti	Graffiti partic.	Uitwerpselen	Schoonniveau
Rotterdam Centrum	4,2	4,8	4,4	4,5	4,5	4,7	4,5
Delfshaven	3,8	4,8	3,8	4,9	4,7	4,7	4,4
Overschie	4,6	4,9	4,4	4,9	4,8	5,0	4,8
Noord	3,9	4,8	3,9	4,8	4,6	4,6	4,4
Hillegersberg/Schiebroek	4,3	5,0	4,1	4,9	4,9	4,8	4,6
Kralingen-Crooswijk	3,9	4,9	4,0	4,9	4,8	4,7	4,5
Feijenoord	3,8	4,1	4,0	4,5	4,5	4,3	4,2
IJsselmonde	3,8	4,2	4,0	4,6	4,7	4,4	4,3
Pernis	4,3	4,9	4,0	4,8	4,7	4,2	4,5
Prins Alexander	4,0	4,9	3,9	4,7	4,7	4,6	4,4
Charlois	3,7	4,5	3,8	4,6	4,7	4,5	4,3
Hoogvliet	4,0	4,9	4,0	4,6	4,7	4,7	4,4
Hoek Van Holland	4,1	4,5	3,9	4,7	5,0	4,4	4,4
Spaanse Polder	4,5	4,9	4,4	5,0	4,8	5,0	4,8
Nieuw Mathenesse	4,0	3,0	3,0	5,0	5,0	4,0	4,0
Bedrijvenpark Nw	4,3	5,0	4,4	4,9	5,0	5,0	4,7
Rozenburg	4,1	5,0	3,7	4,8	4,9	4,5	4,5
Rotterdam	4,0	4,7	4,0	4,7	4,7	4,5	4,4

Productnormering

Het schoonniveau wordt gemeten aan de hand van een gestandaardiseerde schouwmethode op 2.000 meetpunten in de stad (circa 20-30 per CBS-buurt). Elk meetpunt wordt minimaal vier keer per jaar beoordeeld in verschillende jaargetijden en op verschillende tijdstippen en dagen. Voor een schouwrond worden de te beoordelen meetpunten ad random geselecteerd zodat van te voren niet bekend is welke punten in de gebieden op welk tijdstip worden beoordeeld.

De schouw wordt in de meeste gebieden uitgevoerd door een combinatie van bewoners, medewerkers van Stadsbeheer en gebiedsnetwerkers. De beoordeling vindt plaats op basis van een 5-puntenschaal aan de hand van referentiebeelden, waarbij 360 graden wordt rondgekeken in een straal van 25 meter.

Het schoonniveau wordt beoordeeld op vijf onderdelen:

- Zwerfvuil
- Prullenbakken
- Onkruid op verharding
- Plak- en kladvandalisme
- Uitwerpselen

(Zie ook de kaart 'Productnormering per buurt' in bijlage 1)

Ter illustratie vijf referentieplaatjes van de score 1 tot 5 voor zwerfvuil uit de schouwinstructie.



De schouw wordt ondersteund door een smartphone app, instructies en referentiemateriaal. Productnormering en meetmethodiek zijn in ontwikkeling. Rotterdam gaat zich in de toekomst aansluiten bij de landelijke CROW methodiek. De komende jaren worden daartoe beide methodieken parallel uitgevoerd.



Toch kunnen we niet tevreden zijn. Over de hele stad blijft 20% van de metingen zwerfvuil nog onder de norm. Het wijkprofiel 2016 laat zien dat 48% van de respondenten vaak overlast ervaart van rommel in de buitenruimte, 43% ervaart overlast van vuil naast de container en 40% ervaart overlast van hondenpoep. Daarmee is de subjectieve beleving van een schone stad achteruit gegaan ten opzichte van 2014.

Zoomen we in op CBS-buurtten en de onderdelen waaruit het schoonicijfer is opgebouwd, dan zien we een behoorlijk aantal buurtten die nog niet goed scoren op de productnormering voor zwerfvuil. Op de kaart in bijlage 1 [productnormering per buurt](#) is te zien welke buurtten achterblijven op zwerfvuil, prullenbakken, onkruid, graffiti of uitwerpselen. In veel gevallen zijn dit ook de buurtten waar problemen voorkomen met bijplaatsingen bij afvalcontainers en snel vervuilde straten.

De uitdaging waarvoor Rotterdam staat is dus niet zozeer een verhoging van het gemiddelde schoonniveau, maar het beter beheersen van negatieve afwijkingen van het schoonniveau en lokale verstoringen van het schoonbeeld. Terwijl met professionele reiniging en afvalinzameling het gemiddelde schoonniveau wordt vastgehouden, moet extra worden ingezet op:

- Buurtten en locaties die (op onderdelen) structureel achterblijven bij het gewenste schoonniveau;
- Het langer vasthouden van het schoonniveau na een reinigingsbeurt;
- Voorkomen en snel verhelpen van verstoringen die de schoonbeleving in de buitenruimte sterk beïnvloeden en tot verspreiding van zwerfvuil kunnen leiden.

De belangrijkste verstoringen zijn bekend uit de ervaring van medewerkers op straat en burgermeldingen. Het gaat om bijplaatsingen, afvaldumping, afval dat achterblijft na afloop van de markt, intensief gebruikte doorgangspunten als OV-haltes, invalswegen en schoolroutes.

Bij de gemeentelijke inzet voor een schone stad worden we geconfronteerd met twee dilemma's.

Op veel plekken is de stad echt schoon, zeker kort na een schoonmaakbeurt. Dat is bijvoorbeeld goed zichtbaar op het stationsplein na de ochtendronde. Maar dat valt nauwelijks op. Dat ene blikje op dat open plein of die ene opwaaiende krant, dat valt op. Van een schoonbeleving zijn we ons nauwelijks bewust, van een niet-schoon beleving des te meer. De beleving wordt dus vooral bepaald door de verstoring en valt meer op in een verder strakke en schone omgeving. Hoe schoner de stad, hoe belangrijker verstoringen worden voor de schoonbeleving. De focus verschuift daarmee van schoonmaken naar schoon houden. De schoonbeleving wordt ook beïnvloed door de inrichting en het onderhoudsniveau van de buitenruimte.

De gemeente maakt de stad schoon, niet vies. Dat doen de gebruikers van de buitenruimte. De bewoner, ondernemer of bezoeker die zich stoort aan zwerfvuil op straat, is ook de belangrijkste bron van dat zwerfvuil. Natuurlijk, als de gemeente de containers of prullenbakken niet op tijd leegt, dan faciliteert ze zelf de vervuiling. Maar als niemand meer zijn afval op straat achterlaat, is er minder inzet nodig om de stad vrij van zwerfvuil te houden. De gemeente kan nog harder en slimmer gaan werken om de stad schoon te houden, maar tegelijkertijd moet worden ingezet op verbetering aan de bron van het probleem: gedragsverandering. Zowel door handhaving op naleving als vergroting van verantwoordelijkheid van bewoners en ondernemers. Om verstoringen van het schoonbeeld snel te verhelpen is in veel gevallen inzet van de gemeente de effectiefste maatregel (de gemeente ruimt op). Maar dit is zinloos zonder aandacht voor het voorkomen van vuil in de stad en participatie van alle gebruikers.



1.2 Eén schoonniveau vraagt om gedifferentieerde inzet

Een uniform schoonniveau voor de hele stad vereist een hoge mate van differentiatie aan inzet. Het tempo en de mate waarin locaties vervuilen, varieert sterk als gevolg van verschillen in wijktype, gebruiksdruk en gedrag van gebruikers.



Wijktypering

Rotterdam kent een aantal oudere stadswijken met hoge bevolkingsdichtheid, gestapelde woningen en een gevarieerde bevolking. Dat leidt tot een heel andere vervuilingsgraad dan een tuindorp, een wijk van na 1970 of het stadscentrum. De basisinzet per wijk en de soort werkzaamheden worden in hoge mate bepaald door deze typering. In open wijken met veel groen en water ligt meer nadruk op onkruidbestrijding, bladruimen, papierprikken in groenvakken en vuilvissen dan in stenige buurten met veel lokale bedrijvigheid.

Ook doorgaande wegen kennen hun eigen vervuilingsgedrag en vereisen speciale werkmethoden. De mate van vervuiling kan langs het tracé variëren.

Gebruiksdruk

De snelheid waarop vervuiling optreedt, kan per locatie sterk verschillen. En daarmee de frequentie waarmee moet worden gereinigd. Op sommige plekken wordt dagelijks of meerdere keren per dag gereinigd, op andere locaties is eens per twee maanden voldoende. Typische locaties voor hoogfrequent werk zijn winkelplinten, pleinen en OV-haltes. Maar ook langs schoolroutes, op kruisingen met verkeerslichten en rond hangplekken kan de vervuilingsgraad veel hoger zijn dan in de nabije omgeving. Juist deze locaties kunnen de schoonbeleving sterk negatief beïnvloeden, terwijl de rest van de wijk ruimschoots aan de schoonnorm voldoet. Het goed in beeld hebben van deze locaties en een adequate inzet zijn essentieel voor een schone stad.

Daarnaast kan de gebruiksdruk in tijd sterk variëren. Buiten het seizoen vraagt het schoon houden van parken en stranden weinig aandacht, terwijl op een mooie dag de vervuilingsgraad explodeert en intensieve aandacht vraagt.

Gedrag

Ook is het gedrag van bewoners, gebruikers en ondernemers zeer bepalend voor de lokale vervuilingsgraad en de noodzakelijke inzet. Waarom staan bij de afvalcontainers op de ene locatie dagelijks bijplaatsingen en bij de andere niet? Waarom is hondenpoep in de ene straat een bron van ergernis terwijl dat op andere plekken geen overlast veroorzaakt? Waarom leiden bedrijfsafvalcontainers op sommige locaties tot een rommelig straatbeeld en zwerfvuil en elders niet? Voor een schone stad is kennis van en gerichte inzet op deze probleemlocaties noodzakelijk. Sneller opruimen is de oplossing op korte termijn, gedragsverandering moet het probleem structureel verminderen.



1.3 Professioneel reinigen

Om de bezuinigingsopdracht vanuit motie 31 te realiseren, is de afgelopen drie jaar de omslag gemaakt naar een professioneel reinigingsbedrijf. De werkgelegenheidsdoelstelling die bij de gemeentelijke reiniging lange tijd een belangrijke rol speelde is losgelaten. Herinstructie van vakmanschap, mechanisering en sturing op resultaat zijn belangrijke ingrediënten.

Op basis van wijkreinigingsboekjes worden buurten schoongemaakt met de veegmachine als primair instrument. De meest uitgebreide vorm is een complete schoonmaak van gevel tot gevel, inclusief het onkruid verwijderen. Deze complete schoonmaak wordt één keer per 6 tot 8 weken ingezet. Kleinere ingrepen houden het schoonbeeld tot de volgende grondig beurt op peil, variërend van tweewekelijks tot twee keer per dag. In 2014

en begin 2015 is deze werkmethode uitgerold over alle gebieden in Rotterdam.

Onder de titel **Zichtbaar Anders Reinigen** wordt de professionalisering in 2016 en 2017 verder uitgebouwd. Door meer informatiegestuurd en planmatig te werken kan de gerichte inzet verder omhoog. Dat betekent reinigen op basis van vervuiling en rekening houdend met de vervuilingsgraad per locatie.



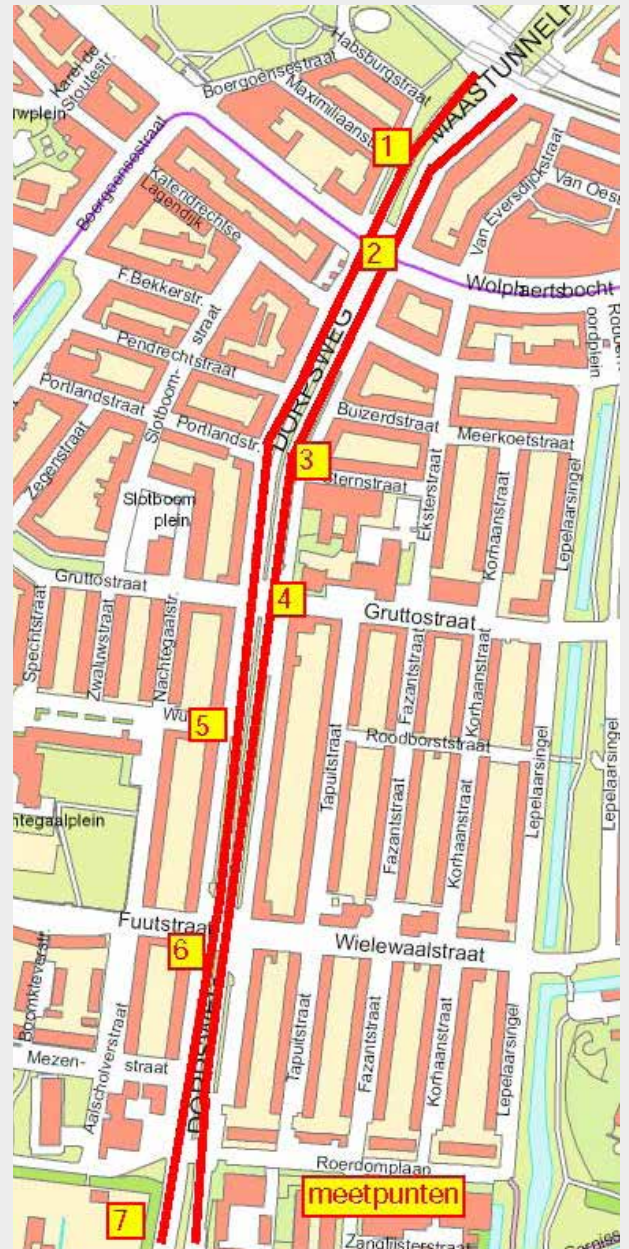
1.3.1 Doorgaande wegen

De doorgaande wegen, invalswegen en wijkontsluitingswegen geven de eerste indruk bij binnenkomst in de stad of wijk. Deze doorgaande wegen zijn opgenomen in het Reinigingsplan Doorgaande Wegen. Hierbij is per wegsegment vastgesteld welke activiteiten noodzakelijk zijn voor het reinigen waarbij zwerfvuil en onkruid worden verwijderd (nulbeurt). Het gaat daarbij niet alleen om het wegvak, maar ook om flankerende stroken als (midden)bermen en fietspaden.

Als reiniging alleen kan door het betreden van de weg en dus meer is dan alleen een veegmachine, is een (rijdende) wegafzetting verplicht. Deze verkeersmaatregelen vragen een tijdige en strakke planning en worden daarom in een doorlopend rooster ingepland. De verkeersmaatregelen leveren overlast voor de automobilist op wegen met een hoge verkeersdruk. Om die reden worden wegen waar doorstroming van het verkeer gedurende de hele dag noodzakelijk is, in de avond of nachtelijke uren gereinigd. Dit wordt zo veel mogelijk gecombineerd met andere activiteiten zoals wegonderhoud, groenwerk en tunnelafsluitingen.

Na deze nulbeurt kan op veel doorgaande wegen het schoonmoment worden verlengd door alleen de weg te vegen en waar nodig de flankerende stroken te vegen en of te prikken. Sinds 2015 worden deze wegen gereinigd met een veegmachine die met hogere snelheid kan schoonmaken, waardoor doorgaande wegen overdag kunnen worden geveegd zonder wegafzetting en bovenmatige hinder voor de automobilist.

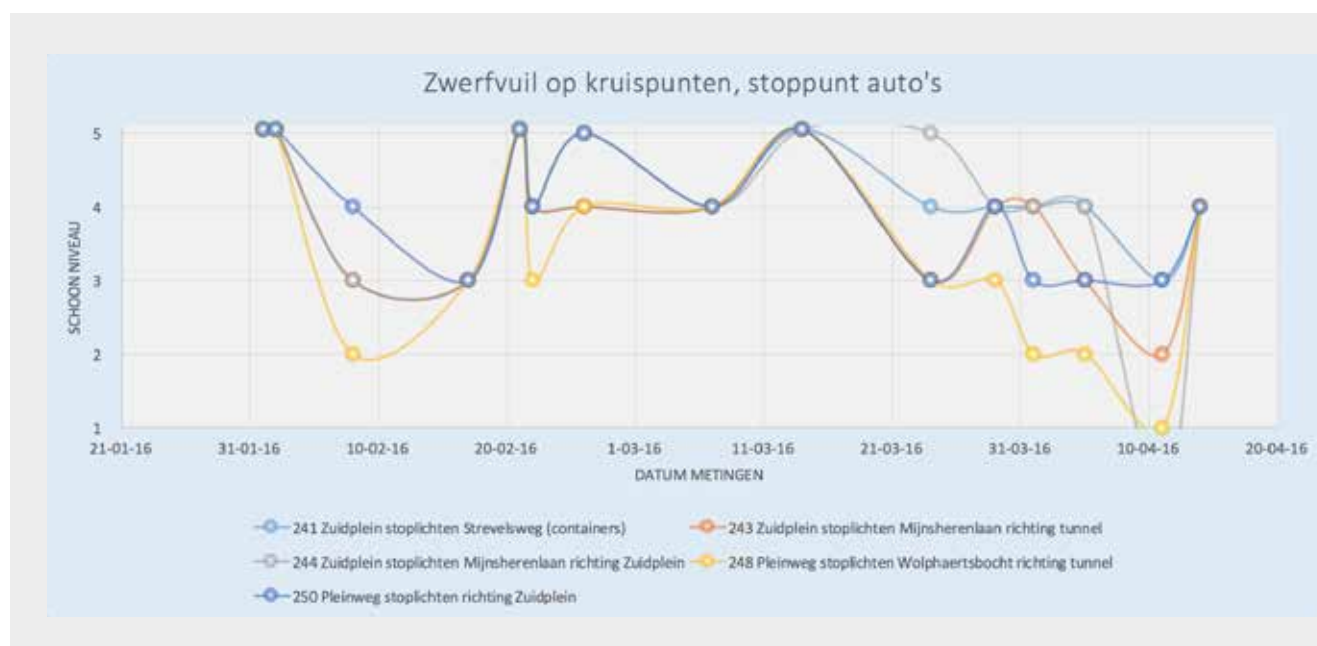
Op de doorgaande wegen zijn 400 meetpunten waarmee de vervuiling in kaart wordt gebracht zodat hier gericht actie op kan worden ondernomen. Hierdoor kan het schoonmoment van het totale wegprofiel worden opgerekt. Snel vervuilende locaties zijn bijvoorbeeld kruisingen met verkeerslichten. Naast gerichte actie worden deze meetpunten ook gebruikt om een vervuilingprofiel te krijgen van deze wegen. Ter illustratie een kaartje van een doorgaande weg met meetpunten.



Vervuilingprofiel

We ontwikkelen het vervuilingprofiel als instrument om met beperktere inzet het schoonniveau beter te beheersen. Ten eerste voor de doorgaande wegen. Op een aantal punten langs het wegtracé wordt frequent de mate van vervuiling gemeten vanaf het moment van de nulbeurt. Op basis van het vervuilingprofiel kan door gerichte tussentijdse reiniging het schoonmoment worden verlengd. Gebleken is dat de vervuilinggraad per kruising sterk verschilt.

Ter illustratie een voorbeeld van een vervuilingprofiel langs de Dorpsweg/Groene Kruisweg (S102) in Charlois.



1.3.2 Wijkreinigingsplannen

In de regel vraagt 20 procent van een wijk om 80 procent van de inzet. Op sommige plekken hoeft zelden te worden gereinigd, op een aantal locaties is meerdere keren per dag reinigen nodig. Reinigen moet plaatsvinden op basis van vervuiling. Het schoonmaken van de stad vereist dus een gedetailleerde en informatiegestuurde inzet die flexibel kan inspelen op wijzigende omstandigheden. Per buurt wordt gewerkt met een wijkreinigingsplan dat rekening houdt met de specifieke wijkenmerken. Dit vormt de basis voor de reiniging. Ook seizoensinvloeden maken onderdeel uit van het wijkreinigingsplan.

Basis voor het schoonniveau is ook hier de nulbeurt. In deze beurt wordt op straatniveau van gevel tot gevel intensief gereinigd op alle aspecten: zwerfvuil, onkruid, zandophopingen en indien nodig ook het uitwendig reinigen van de Rotterdambakken, ondergrondse inzamelmiddelen en straatmeubilair. Fietswrakken, kapot straatmeubilair en dergelijke, worden doorgegeven aan collega's van Stadsbeheer.

Na deze nulbeurt houden we het schoonmoment zo lang mogelijk vast met gerichte inzet. Het doel is om

zo snel mogelijk het vuil op te ruimen voordat het zich over een groter gebied verspreidt. Hiermee wordt een aantrekkende werking in gedrag voorkomen (vuil trekt vuil aan). Plaatsen die snel vervuilen door bijvoorbeeld bijplaatsingen of intensief gebruik, worden bijgehouden. Voor onkruid geldt hetzelfde. Met het bijhouden houden we het schoonmoment van de nulbeurt zo lang mogelijk vast, tot het moment dat het niet meer lukt en dan start weer de cyclus met de nulbeurt. De locaties die zo intensief worden gebruikt dat dagelijkse inzet nodig is, worden beschreven onder de noemer hoogfrequent werk in de volgende paragraaf.

Buurten worden afhankelijk van de grootte, opgedeeld in deelgebieden op zogenaamde werkkaarten. Deze kaarten worden als werkbeurt meegegeven aan onze reinigers en dienen als basis voor de registratie, zowel van de gepleegde inzet als voor de meetpunten. Onderstaand een voorbeeld van een gebied met de codering voor de werkbeurten.



De volgende ontwikkelstap is om ook in wijken te gaan werken met dynamische meetpunten en het vervuilingprofiel, zodat kan worden bepaald of de geplande inzet past bij wat wordt geconstateerd. Indien nodig wordt de inzet en/of de frequentie daarop aangepast. Tevens wordt inzicht verkregen in de vervuilingssnelheid en kunnen locaties met een hoge vervuilingssnelheid worden geanalyseerd. Het doel is om de vervuiling zo veel mogelijk bij de bron aan te pakken en het schoonmoment te verlengen.

1.3.3 Hoogfrequent werk

Bij OV-punten met aanlooproutes, winkelplinten, centrumgebieden, bezienswaardigheden, toeristische gebieden, stranden, parken en routes rondom grote scholengemeenschappen vervuilt de openbare ruimte snel. Deze locaties zijn heel bepalend voor het schoonbeeld en het gezicht van de stad. Om die reden worden deze gebieden ook vaak schoongemaakt, vaak dagelijks. Niet alleen vanwege het representatieve karakter maar ook uit praktische overwegingen. Het niet bijhouden veroorzaakt, mede door wind, snel vervuiling in een groter gebied.

Het schoonmaken van deze arealen is maatwerk en heeft een hoge prioriteit. Op veel locaties kunnen de werkzaamheden alleen plaatsvinden in periodes waarin de overlast beperkt is: een winkelgebied bij voorkeur voor of na sluitingstijd, OV-plekken midden op de dag, rondom scholen niet bij aanvang of einde schooltijd, bezienswaardigheden voor de opening en stranden voor de zonsopkomst.



Er zijn ongeveer 135 snel vervuilde straten en pleinen in Rotterdam waar de gemeentelijke reiniging tot meerdere keren per dag schoon maakt. Deze zijn in beeld gebracht op de kaart in bijlage 2 [snel vervuilde straten](#).

Er zijn seizoensgebonden locaties zoals pleinen die bij mooi weer als ontmoetingsplaats worden gebruikt en dan sneller vervuilen. Ook daar geldt dat het niet snel opruimen zorgt voor vervuiling van het omliggende woongebied. Voor deze locaties worden vervuilingprofielen gemaakt met een verloop in uren. Hieruit blijkt bijvoorbeeld wanneer prullenbakken extra geleegd moeten worden of we tussentijds zwerfvuil moeten prikken. Inzet van een veegmachine is op drukke locaties vaak niet verantwoord.

Rotterdam heeft dertien officiële parken: Het Park, Kralingsebos, Roel Langerakpark, Vroesepark, Museumpark, Schiebroeksepark, Park Zestienhoven, Zuiderpark, Park de Twee Heuvels, Oudelandsepark, Bonaire park, Ruigeplaatbosch, Oedevlietsepark. Daarnaast beheert Rotterdam de stranden in Hoek van Holland, Kralingsebos en Nesselande. Voor het vegen van de paden, het legen van prullenbakken en zwerfvuil prikken zijn dagelijks medewerkers actief. De inzet kan gedurende de jaargetijden behoorlijk wisselen. Op de circa 25 zomerse dagen per jaar waarbij de temperatuur overdag hoger is dan 25 graden, is er een zeer intensief gebruik van alle parken en stranden. Op deze zomerse dagen is er veel zwerfafval en volle prullenbakken.

1.4 Verstoring van een schone stad

Verstorings van het schoonbeeld zijn de belangrijkste oorzaak voor een negatieve schoonbeleving van de buitenruimte. Verstoringen kunnen veel zwerfvuil veroorzaken en moeten dus zo snel mogelijk worden opgeruimd.

Typische verstoringen zijn:

- Bijplaatsing van afval bij containers (zie paragraaf 1.6);
- Bedrijfsafval dat onjuist of buiten ophaaltijden buiten wordt geplaatst;
- Overlopende prullenbakken waardoor er afval omheen komt te liggen;
- Grofvuil dat buiten wordt geplaatst zonder ophaalafpraak;
- Afvaldumping in de buitenruimte;
- Grote hoeveelheden achterblijvend afval na (ongeorganiseerde) samenkomsten, bijvoorbeeld na een warme dag in het park.

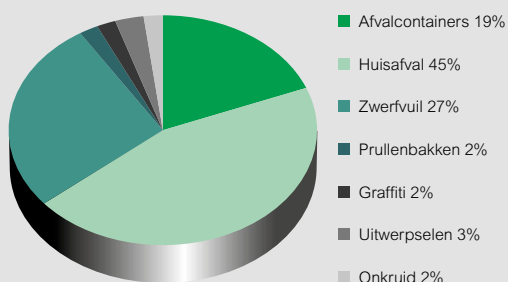
Verstorings vormen een groot deel van meldingen van bewoners op het gebied van een schone stad. De gemeente kreeg in 2015 ruim 11.000 meldingen over zwerfvuil en meer dan 18.500 meldingen over verkeerd geplaatst afval in de buitenruimte (14.000 grofvuil en 4.600 verkeerd aangeboden huisvuil). Over prullenbakken, graffiti, hondenpoep en onkruid op verharding kwamen per categorie zo'n 1.000 meldingen binnen. Uitsplitsing per wijk leert dat de meeste meldingen over verkeerd geplaatst afval afkomstig zijn uit Carnisse, het Nieuwe Westen, Hillesluis, Oud Charlois en Middelland. Wijken met veel meldingen over zwerfvuil zijn het Nieuwe Westen, Groot IJsselmonde, de Stadsdriehoek en Spangen.

In onderstaande tabel is het verloop van de meldingen van 2010 tot en met 2015 op de belangrijkste schoonverstoringen weergegeven. Meldingen kunnen worden gedaan via 14010, internet of smartphone app en worden geregistreerd in het Meldingen Systeem Buitenruimte. In perspectief: in 2015 werden ruim 100.000 meldingen over de buitenruimte gedaan, 15% meer dan in 2010, waarvan ruim 40.000 over schoon. Over deze jaren is sprake van een forse stijging van het aantal meldingen over zwerfvuil en een daling van het aantal meldingen over graffiti.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Afvalcontainers	5.995	4.048	4.019	4.499	5.681	7.903
Huisafval	18.964	14.553	12.796	16.742	18.457	18.623
Zwerfvuil	4.324	4.186	4.064	6.745	8.929	11.374
Prullenbakken	1.014	942	849	939	789	870
Graffiti	3.340	2.009	1.516	1.095	1.165	1.001
Uitwerpselen	1.500	1.164	1.304	1.209	906	1.012
Onkruid op verharding	554	411	361	406	665	781
Totaal	35.691	27.313	24.909	31.635	36.592	41.564

Door verstoringen te melden dragen bewoners bij aan snelle signalering en aanpak. Daarnaast wordt veel gesignaleerd door gemeentelijke medewerkers in de buitenruimte: meer dan 60.000 geregistreerde eigen waarnemingen in 2015. Door verstoringen snel te verhelpen wordt het schoonbeeld hersteld en verdere verspreiding van vervuiling voorkomen. Per 2015 zijn speciale Snel Schoon ploegen ingezet om direct op verstoringen te kunnen ingrijpen.

Verdeling burgermeldingen schoon 2015 geheel Rotterdam (41.564)





1.5 Onderhoudstaken voor een schone stad

Het schoonmaken van de stad houdt veel meer in dan het vegen van de straat en het legen van prullenbakken. Onderstaande indeling geeft een overzicht van de producten en activiteiten voor de reiniging van de stad. In hoofdstuk 2 zullen deze uitgebreider worden toegelicht. In de volgende paragrafen gaan we in op andere producten die van belang zijn voor een schone stad.

Primaire wijkreiniging

- Machinaal vegen, technisch (zand uit goten) en zwerfvuil
- Handmatig vegen zwerfvuil
- Papierprikken
- Onkruidverwijdering op verharding
- Prullenbakken legen

Reiniging doorgaande wegen

- Machinaal vegen, technisch (zand uit goten) en zwerfvuil
- Handmatig vegen zwerfvuil
- Papierprikken
- Onkruidverwijdering op verharding

Hoogfrequente reiniging

- Winkelplinten
- Openbaar vervoerlocaties
- Veel gebruikte routes (snoeproutes)
- Pleinen
- Parken en stranden (afhankelijk van weersomstandigheden)

Reinigen van specifieke vervuiling

- Hondenpoep
- Graffiti, plak- en kladvandalisme
- Kauwgom
- Vuilvissen
- Nat- en diepreiniging
- Reiniging van afwijkende ondergronden
- Ongediertebestrijding en verwijderen voedselresten

Reiniging met specifieke afspraken

- Markten
- Evenementen
- Lijnbaanakkoord

Oplossen van verstoringen

- Proactief weghalen van bijplaatsingen
- Inzet op meldingen en klachten
- Inzet van Snel Schoon teams

Seizoensgebonden inzet

- Bloesem en blad ruimen
- Gladheidbestrijding en sneeuwruimen
- Kerstbomen verwijderen

Metten, registreren en plannen

- Schouwen productnormering (2.000 punten)
- Registreren van verstoringen
- Opstellen en meten van vervuilingsprofielen
- Opstellen en bijhouden van wijkreinigingsplannen

1.6 Schoon houden en afvalinzameling

Voor het afvoeren van het huishoudelijk afval biedt de gemeente verschillende mogelijkheden: ondergrondse, halfverdiepte en bovengrondse afvalcontainers en minicontainers (kliko's). Voor grofvuil kunnen ophaalafspraken worden gemaakt, of het kan naar een van de milieuparken worden gebracht. Bedrijven kunnen een contract afsluiten om gebruik te maken van de gemeentelijke inzamelmiddelen, of hun afval laten ophalen door een private afvalverwerker.

Afval dat op onjuiste wijze wordt aangeboden, is een belangrijke bron voor verstoring van het schoonbeeld en leidt tot veel meldingen en klachten. Met name bijplaatsingen vragen extra aandacht.

Bijplaatsingen

Bijplaatsingen bestaan uit afval of grofvuil dat wordt neergezet in de nabijheid van ondergrondse, halfverdiepte en bovengrondse containers. Veelal in de vorm van huisvuilzakken, dozen en huisraad in alle vormen.

Bijplaatsing leidt onder andere tot een rommelige situatie bij containerlocaties, zorgt voor ergernis bij burgers, extra kosten voor het opruimen en een onprettige en daardoor onveilig aanvoelende woonomgeving. Daarnaast trekt afval ander afval aan: zo zorgt een bijplaatsing voor een vervuilde omgeving, wat normverlagend werkt en daarmee volgende bijplaatsingen aantrekt. Zeker huisvuilzakken en dozen zorgen ook voor het ontstaan van zwerfvuil als deze niet snel worden verwijderd.

Uit meting op een aantal locaties volgt een grove schatting van 200.000 bijplaatsingen per jaar, ongeveer gelijk verdeeld over huisvuilzakken, karton en overig afval dat niet in de container kan:

• 1/3e huisvuilzakken

Voor het merendeel betreft dit zakken met restafval. Een klein deel betreft papier, textiel of kunststof. Bij monostromen (gescheiden inzameling van glas, papier, textiel of kunststof) ontstaan bijplaatsingen voor het grootste gedeelte door een volle of verstopte container. In het geval van restafval zien we ook dat het niet willen gebruiken van de container aanleiding is om de zak ernaast te plaatsen of de verwachting dat de container vol zit omdat er al een huisvuilzak naast staat.

• 1/3e karton

De laatste jaren nemen de bijplaatsingen van kartonnen verpakkingen toe. Dit is terug te leiden naar de toename van het online kopen. Bekend zijn de Zalando dozen, maar ook het verpakkingsmateriaal van bijvoorbeeld Ikea. Deze kartonnen verpakkingen horen in elkaar gevouwen of kleiner gesneden in de papiercontainer, maar vinden we voornamelijk terug naast de container voor restafval in de oorspronkelijke vorm. Handhaving op dozen is lastig, omdat er in de meeste gevallen geen adresgegevens (meer) op staan.

• 1/3e overig afval dat niet in de container kan

Een derde van de bijplaatsingen bestaat uit (kleine) meubelen en huisraad, die niet in de container passen.

Te denken valt aan huisraad zoals een wasrek, koffer of strijkplank, maar ook grotere meubels zoals een bank of een matras. Dit soort spullen behoren naar het milieupark te worden gebracht of er kan een grofvuilafpraak voor gemaakt worden.

Op basis van eigen waarnemingen en van burgermeldingen is er van elk gebied een beeld van de belangrijkste locaties. De problematiek verschilt sterk per gebied en tussen individuele locaties binnen een gebied. Bijplaatsing komt relatief meer voor bij restafvalcontainers dan bij de monostromen en relatief vaker bij bovengrondse en halfverdiepte containers. Bijplaatsing naast minicontainers voor restafval of papier komt nauwelijks voor. In de laagbouwgebieden komt bijplaatsing dan ook veel minder voor. We zien dat in gebieden met veel doorstroming, hoogbouw en een hoge concentratie bewoners, bijplaatsingen het meest voorkomen.



Onderstaande tabel geeft inzicht in het aantal meldingen over verkeerd aangeboden huisvuil (bijplaatsingen) en grofvuil in 2015 en de verdeling over de wijken. Daarin zien we dat de problemen zich vooral concentreren in Charlois, Feijenoord, Delfshaven en Noord. Oudere wijken met veel gestapelde bouw. De buurten waar bijplaatsing veel voorkomt zijn in beeld gebracht op de bijgevoegde kaart [top 70 locaties met veel bijplaatsingen](#) in bijlage 3. Per gebied is het aantal huishoudens, restafvalcontainers en grofvuilafspraken vermeld. Daarnaast het aantal burgermeldingen over verkeerd aangeboden huisvuil (bijplaatsingen), het aantal door wijkhandhavers opgemaakte rapportages over verkeerd aangeboden huisvuil (bijplaatsingen) en het aantal burgermeldingen over grofvuil.



	Huis-houdens	Containers restafval	Grofvuil afspraken	Burger-meldingen restafval	Rapportages handhaving	Burger-meldingen grofvuil
Charlois	33.812	481	8.408	910	2.502	2.608
Delfshaven	38.232	515	7.776	709	2.154	2.084
Feijenoord	35.232	388	8.668	755	3.333	1.699
Hillegersberg-Schiebroek	20.984	238	4.073	198	370	518
Hoek van Holland	4.693	38	736	20	0	88
Hoogvliet	16.185	64	5.010	75	39	481
IJsselmonde	29.031	252	7.732	351	404	1.032
Kralingen-Crooswijk	29.278	349	6.179	243	1.629	1.078
Noord	28.501	438	6.438	410	2.205	968
Overschie	8.125	110	1.516	113	366	195
Pernis	2.209	6	421	0	3	28
Prins Alexander	45.871	268	9.683	475	201	1.593
Rozenburg		1rado	1rado	26	5	1rado
Stadscentrum	19.905	161	3.376	328	1.031	510
Totaal	317.855	3.308	70.021	4.613	14.246	12.882

Bijplaatsingen worden continu verwijderd in een samenwerking van reinigers, wijkhandhavers, wijkbeheerders en afvalinzamelaars. Voorafgaande aan het legen van containers wordt op de bekende probleemlocaties op bijplaatsingen gecontroleerd (het zogenaamde voorrijden). Op dagen dat er geen containers worden geleegd, wordt in de dagelijkse rondes van de wijkreinigingsteams op bijplaatsingen gecontroleerd. Indien het volume te groot is, wordt een grofvuilwagen ingeschakeld. In gebieden met veel bijplaatsingen is er intensieve samenwerking met de (undercover) wijkhandhavers om bijplaatsingen terug te dringen. Echter bij veel bijplaatsingen is geen adres terug te vinden waardoor er geen zaak kan worden aangemaakt. In minder dan de helft van de geregistreerde rapportages kan een aanschrijving worden gedaan (opleggen van een boete).

Maatregelen tegen bijplaatsing

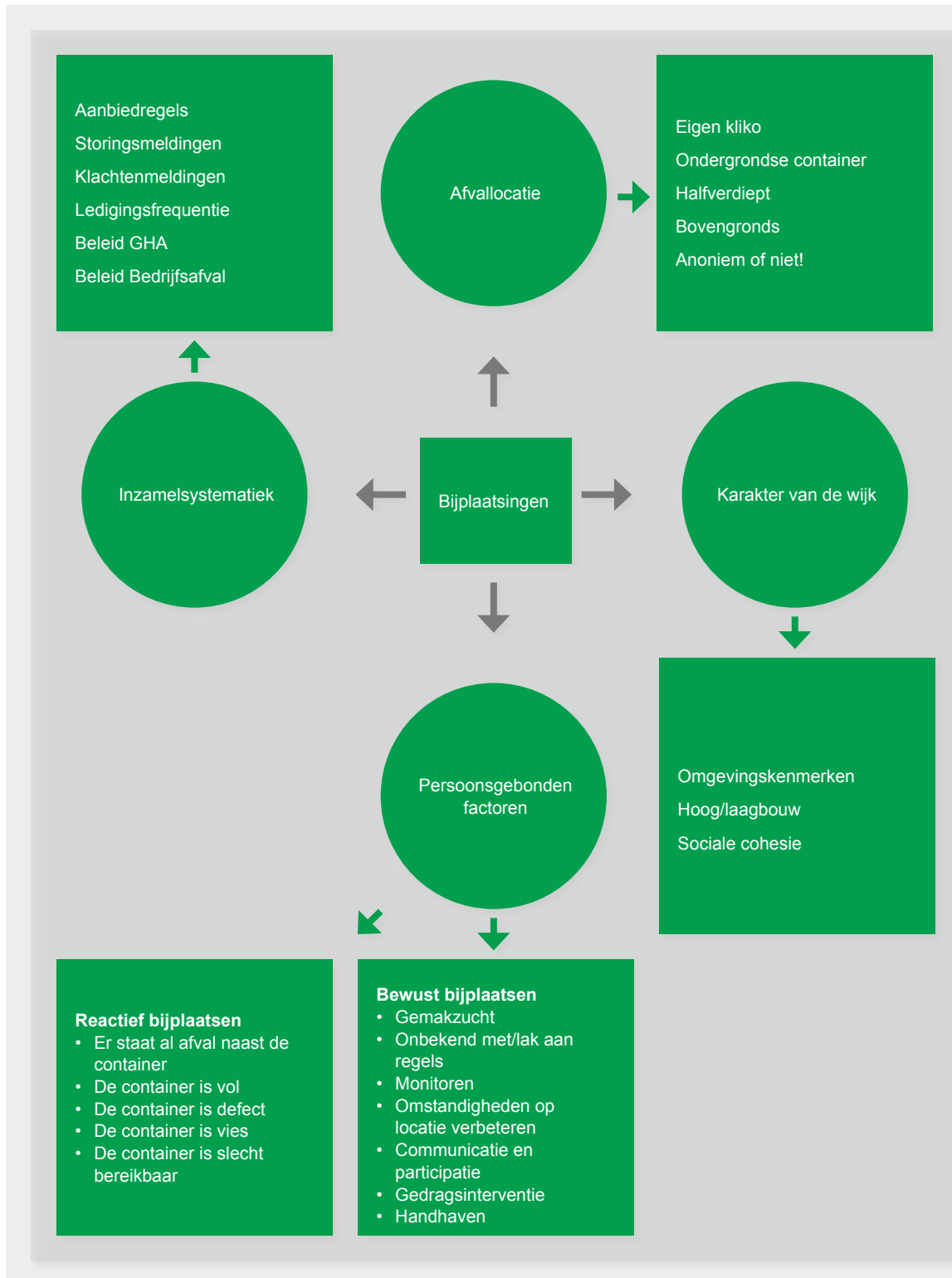
Om bijplaatsingen terug te dringen is zowel een aanpak op korte als lange termijn nodig. Voor de korte termijn kan extra capaciteit worden ingezet om de bestaande activiteiten uit te breiden om bijplaatsingen snel te

verwijderen met extra teams in de probleemwijken. Om bijplaatsingen structureel terug te dringen is daarnaast een aanpak nodig die uit verschillende onderdelen bestaat:

- Optimalisatie van de inzamelfrequentie en de locatie van inzamelmiddelen;
- Aanpassen van inzamelmiddelen;
- Maatwerk en gebiedsgerichte aanpak van grofvuilinzameling;
- Inzet van gebiedsgerichte naleving en toezicht en handhaving;
- Informatie en gedragsbeïnvloeding.

In hoofdstuk 3 worden hiervoor concrete maatregelen voorgesteld.

In het schema op de volgende pagina staan alle factoren die een rol spelen bij de aanpak van bijplaatsing.



1.7 Schoon houden en naleving

Naast reiniging van de stad en het zo snel mogelijk opruimen van verstoringen is toezicht en handhaving nodig op naleving van de regels voor een schone stad. Helaas houdt niet iedereen zich aan de regels, wat leidt tot het achterlaten van fietswrakken, afvaldumping, wildplakken, het negeren van de opruimplicht hondenpoep, het niet opruimen van afval door marktkooplui, bijplaatsing, het niet

correct plaatsen van kliko's of het zonder contract storten van bedrijfsafval in containers.

Handhaving is mogelijk op basis van de APV, de afvalstoffenverordening en milieuwetten, de marktverordening en het marktreglement, via (spoedeisende) bestuursdwang (bestuursrechtelijk), last onder dwangsom (bestuursrechtelijk) of het strafrecht (bij heterdaad).

Wijktoezicht en -handhaving

In 2012 is de visie Vertrouwd op Straat vastgesteld door de gemeenteraad. Daarbij is de keuze gemaakt om de brede handhaver te verdelen in functies van wijkbeheerder en wijkhandhaver. Beide functies worden ingezet voor een schone stad. Eenvoudig gezegd handhaaft de wijkhandhaver op daden van mensen en de wijkbeheerder op voorwerpen in de buitenruimte.

De wijkhandhaver is een gespecialiseerde stadswacht, die in de wijken opereert en zich uitsluitend met deze taak bezighoudt. Hij opereert zichtbaar, toegankelijk en met kennis van de wijk waarin hij werkt. De stadswacht in de wijk is een buitengewoon opsporingsambtenaar (boa), die handhavend optreedt tegen alledaagse ergernissen, zoals wildplassen en het niet opruimen van hondenpoep. In de gebiedskantoren wordt overlegd waar de inzet van handhavers gewenst is. In gevallen waarbij heterdaad noodzakelijk is, kan er in burger worden gehandhaafd. Zo kan zwerfvuil of bijplaatsing worden aangepakt, en kan een hondeneigenaar betrappt worden die de hondenpoep niet opruimt.

Wijkbeheer

Deze taak betreft de handhaving op en fysieke verwijdering van allerlei vervuilende en hinderlijk geplaatste voertuigen en objecten op straat. Omdat deze vorm van handhaving nauw aansluit bij het inzamelen en reinigen en het beheer van de buitenruimte worden deze activiteiten georganiseerd onder de noemer van 'wijkbeheer'. De burgers merken dat de straten sneller schoon zijn door effectievere handhaving en verwijderacties.

Het wijkbeheer wordt in een aparte eenheid met gespecialiseerde stadswachten georganiseerd. Zij halen voorwerpen zoals huisvuil en fietswrakken van straat en via de backoffice worden de kosten hiervan zoveel mogelijk op de vervuiler verhaald. Deze handhavende taak wint aan integraliteit en effectiviteit door intensieve samenwerking met reinigers, afvalinzamelaars en andere medewerkers in de buitenruimte.



Wijkveiligheidsactieprogramma

Op het gebied van naleving en toezicht wordt aangesloten bij het wijkveiligheidsactieprogramma dat begin 2016 is vastgesteld. Een schone stad draagt immers in hoge mate bij aan de veiligheidsbeleving van bewoners en bezoekers. De acties uit het wijkveiligheidsactieprogramma met betrekking tot toezicht en handhaving zullen dan ook voor een belangrijk deel gericht zijn op het terugdringen van verstoringen van het schoonbeeld. Wijkcongiërges, wijkhandhavers, wijkbeheerders, maar ook buurtwachten spelen hierin een belangrijke rol. De wijkServicebalie010 en pop-up tafels van de stadswachten vormen een extra mogelijkheid voor bewoners en ondernemers om meldingen te doen van overlastsituaties.

Goede coördinatie en communicatie rondom geconstateerde en gemelde overlastsituaties is belangrijk. De komende tijd wordt extra ingezet op de samenwerking en afstemming van toezichthouders en reinigers in de wijken.

Afval na de markt

Aandacht vraagt de vuilproblematiek rondom de markten. Zo worden de gemeentelijke reinigingsactiviteiten na afloop van de markten niet volledig gedekt door de marktinkomsten. Vooral de drie grote markten, op de Binnenrotte, het Afrikaanderplein en het Grote Visserijplein leveren veel achterblijvend afval en zwerfvuil op, en daarmee overlast. Bij het terugdringen van afval op markten is inzet van speciale markthandhavers noodzakelijk. Zij zorgen dat het marktreglement wordt nageleefd en dat de marktkoopman zelf zijn afval afvoert. Om het wegwerpen van afval op straat door bezoekers van de markt tegen te gaan zijn op de Binnenrotte extra prullenbakken geplaatst.

Bedrijfsafval

Ondernemers kunnen ervoor kiezen bedrijfsreinigingsrecht te betalen. In dat geval mogen zij hun afval storten in de gemeentelijke containers. Als zij kiezen voor een particulier afvalcontract mogen zij niet storten in de gemeentelijke containers. Er worden acties in burger gehouden door wijkhandhavers en/of milieucontroleurs als er bij bepaalde containers het vermoeden is dat er illegaal wordt gestort. De overtreder wordt dan beboet. Er kan door milieucontroleurs ook worden gevraagd naar het tonen van een afvalcontract bij een particuliere inzamelaar. Indien een ondernemer geen afvalcontract heeft, kan worden bekeurd.

In samenwerking met alle betrokken partijen wordt een jaar lang een project uitgevoerd om effectiever op te treden tegen het op de weg plaatsen van bedrijfsafvalcontainers. Maatregelen om deze containers van de weg te krijgen zijn bijvoorbeeld betere voorlichting over inzamelmogelijkheden, aanbieden van aangepaste inzamelcontracten, verhogen inzamelrequentie, realiseren in pandige opslagvoorzieningen, realiseren collectieve opslagvoorzieningen op straat, uitbreiden inzamelen binnen bloktijden (onderstaand) en gerichte handhaving.

Op de Nieuwe Binnenweg loopt een proef waarbij winkeliers en ondernemers alleen binnen bloktijden hun afval op straat mogen aanbieden. Van maart tot juni mogen zij hun afval alleen tussen 8.00 en 11.00 uur op straat zetten. Afval mag in containers en zakken aangeboden worden als het maar voorzien is van een logo of naam van de inzamelaar. Dat voorkomt dat er van alles naast gezet wordt. De gemeente zorgt vervolgens met veegmachines dat de straat weer netjes wordt. Buiten de bloktijden mag er geen afval of container buiten staan.

Eerst geldt een gewenningsperiode. Na verloop van tijd wordt gehandhaafd op afval op straat buiten de bloktijden. Eind mei wordt ondernemers opnieuw gevraagd naar hun mening, waarna besloten wordt of de maatregel met bloktijden wordt voortgezet en uitgebreid naar andere winkelstraten.

Afval bij fastfoodketens

Om de overlast van zwerfafval bij fastfoodketens tegen te gaan, wordt er gehandhaafd op naleving van de 25 meterregel: ondernemers zijn verantwoordelijk voor het zwerfvuil afkomstig van hun eigen zaak in een straal van 25 meter rondom hun bedrijfspand. Hier worden ze op aangesproken en als dit niet tot verbetering leidt, zullen stadswachten handhavend optreden. Bij deze regel hoort

ook de verplichting om voor de klanten een prullenbak neer te zetten en regelmatig te legen.

Handhaving in burgerkleding en hogere boetes bij herhaling

Om de pakkans te verhogen en nalevingsgedrag te bevorderen op vervuילend en overlastgevend gedrag in de openbare buitenruimte, is het wenselijk dat stadswachten ook inzet plegen en optreden in burgerkleding. Daarom is er een beleidskader opgesteld waarin de situaties worden benoemd waarin stadswachten in burgerkleding mogen optreden. Vooral bij toezicht en handhaving op hotspots waar sprake is van hardnekkige vervuiling en overlast is het mogelijk om surveillance in burger in te zetten, zoals hondenpoep niet opruimen, afval op straat gooien en huisvuil naast de container zetten.

Door stadswachten wordt verkeerd aangeboden huisvuil van straat verwijderd en onderzocht op informatie die naar de overtreder leidt. De kosten worden aan de overtreder in rekening gebracht. Bij herhaling wordt de boete met een bestuurlijke strafbeschikking verhoogd. Bij een derde maal verkeerd aanbieden van huisvuil, wordt een maatschappelijke boete opgelegd. Ook voor afval op straat gooien wordt verzwaring toegepast bij herhaling.



1.8 Schoon houden, participatie en gedragsbeïnvloeding

Schoon gedrag is pas mogelijk als mensen weten wat van hen gevraagd wordt en hoe zij zich moeten gedragen, dat er voorzieningen zijn en dat zij gemotiveerd zijn. Over motivatie is de afgelopen jaren veel nieuwe kennis ontwikkeld.

In Rotterdam zijn er afgelopen vijf jaar verschillende gedragsinterventies onderzocht en participatievormen uitgetoetst op het terrein van bijplaatsingen en zwerfvuil. De uitdaging is om de positieve uitkomsten structureel te borgen in werkwijzen en meer kennis over gedrag en participatie in de organisatie te krijgen.

Rommel is gedrag

Vaak is het weggooien van zwerfvuil onbewust gedrag, een gewoonte. Of er rommel ligt, voorzieningen in de buurt zijn, onze reinigers zichtbaar aan het werk zijn en we bijvoorbeeld haast hebben, is allemaal van invloed op ons gedrag. Hoe minder de aandacht voor de omgeving, hoe automatisch het vuilgedrag. Dat is bijvoorbeeld het geval in het centrum, op doorgangswegen en evenementenlocaties. In buurten en op recreatieplekken is de aandacht voor de omgeving groter. Gedragsbeïnvloeding vanuit het type buitenruimte is dus van belang. Voor het beïnvloeden van onbewust gedrag werken nudging (duwtje in de goede richting) en primes (prikkels) het beste. Bij woongebieden werken boodschappen die naar de sociale norm verwijzen beter.

Bijplaatsen van afval naast containers

Uit een onderzoek in 2010 naar vijf gedragsinterventies bleek dat de descriptieve norm (doen wat de meesten doen), de foot in the door (aanbelacties en zorgen voor commitment) en het 'schoon houdt schoon' het beste werken. Uit de onderzoeken in Charlois en Delfshaven weten we dat minder schoonmaken de kans op vuil naast de container verdubbelt. Tegelijkertijd ging het aantal grofvuilafspraken met 33% omhoog. Gebleken is dat handhavingstickers de bijgeplaatste zakken met de helft verminderen (niet grofvuil) en dat de aanbelactie zorgde voor 40% minder bijplaatsingen (vooral grofvuil). Een magneet voor op de koelkast met grofvuilinformatie doet echter niets in gedrag. Inmiddels is ook duidelijk geworden dat aanbelacties niet goed werken in wijken waar veel verhuisbewegingen zijn.



Sensorverlichting

Op dit moment loopt er een onderzoek naar het effect van sensorverlichting bij containerplaatsen. Het idee erachter is dat mensen zich door de spotlights meer bekeken voelen en zich daardoor schoner gedragen. Resultaten worden verwacht in mei 2016.



Zwerfvuil in de Dordtselaan

Het onderzoek in de Dordtselaan in 2015 heeft bewezen dat door een combinatie van interventies in de buitenruimte twee keer méér mensen hun rommel in de prullenbak gooien en zij zich veiliger voelen. Vuilgedrag en veiligheidsbeleving zijn namelijk sterk aan elkaar gekoppeld. De interventies waren gericht op het oproepen van respect, het laten voelen dat je in een buurt bent waar mensen zorg voor hebben en bij elkaar horen en anderzijds voorzieningen beter in het oog laten spingen. Middelen waren onder meer banieren met 'welkom in de straat', afbeeldingen van ogen en local heroes en groene prullenbakken met voetstappen ernaar toe. Op basis van de uitkomsten is besloten om op tien zwerfvuilprobleemlocaties (een deel van) de interventies toe te passen.

Proef met asbakken op de Lijnbaan

Op specifieke locaties vormen sigarettenpeuken een storende vervuiling van de buitenruimte. Een deel van de rokers ziet een peuk niet als afval en is zich van geen kwaad bewust, een ander deel ziet de asroosters in de prullenbakken niet of is bang dat de boel in de fik vliegt. Op de Lijnbaan is net een experiment afgerond van Nederland Schoon in samenwerking met de gemeente en andere partijen om meer rokers hun peuk in de bak te laten gooien. Het experiment bestond uit drie interventies: 50 groene asbakken op de prullenbakken, ondernemers betrekken (rokend personeel) en een publieksactie om de aandacht op vervuiling door peuken te richten.

In 7 weken zijn er ruim 30.000 peuken in de asbakken gegooid. Om de zichtbaarheid te vergroten worden de peukenzuilen aan beide kanten van de prullenbak geplaatst. Daarnaast vindt uitbreiding plaats in de Hoogstraat en de Meent.

Communicatieboodschappen

Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat het weergeven van de sociale norm via een boodschap een positief effect heeft op het schoongedrag. Dat kan door aan te geven wat andere mensen doen in dezelfde situatie. Bijvoorbeeld 'de meeste mensen in buurt X gooien hun afval in de prullenbak'. Het is daarbij van belang om op het gewenste gedrag te wijzen en niet naar wat er mis gaat. Woongebieden kenmerken zich door het sociale karakter en 'sociale toezicht'. Deze kennis passen we toe op onze communicatiemiddelen. Vanuit het wijkveiligheidsactieprogramma wordt de focus gelegd op wijken die slecht scoren in het wijkprofiel.

Participatie

Bewoners en ondernemers worden gestimuleerd om hun eigen straat, buurt, park op speelplaats zelf schoon te houden. Het doel is dat bewoners zich meer eigenaar gaan voelen van een buurt of plein waardoor ze het netjes houden. De gemeente Rotterdam wil dat maximaal faciliteren. Voorbeelden zijn:

- Adoptie van ondergrondse containers;
- Adoptie van pleinen en plekken;
- Buurt Bestuurt;
- Opzoomer Mee houdt samen met bewoners in Pendrecht, het Oude Westen en Bospolder 42 straten schoon;
- Schoonmaakacties op de landelijke Opschoondag, Keep it Clean Day en het vuurwerkvegen. Aan de Keep it Clean Day hebben in 2015 in Rotterdam zo'n 5.000 bewoners deelgenomen op 100 locaties.
- Adoptie door scholen en sportverenigingen van de omgeving in het kader van de pilot PET-flessen en blikjes tegen beloning.

Met CityLab010 worden initiatiefnemers uitgenodigd om met voorstellen te komen die bijdragen aan een schone stad en wijkveiligheid. Ook wordt vanuit het wijkveiligheidsactieprogramma ingezet op uitbreiding van de adoptie van restafvalcontainers. Van 300 containers nu naar 600 containers in 2018.

Nedvangsubsidie

Om de extra aanpak van zwerfafval te bevorderen stelt het Afvalfonds aan alle gemeenten in Nederland € 20 miljoen per jaar beschikbaar, omgerekend € 1,18 per inwoner voor 2016. De vergoeding biedt ruimte voor andere werkwijzen en het nemen van extra maatregelen voor een schonere openbare ruimte. Voor 2016 wordt rekening gehouden met een bijdrage van € 737.000 vanuit Nedvang voor Rotterdam. Deze wordt ingezet bij projecten die bijdragen aan een schonere buitenruimte en te maken hebben met gedragsverandering, belonen en participatie. Bijvoorbeeld Keep It Clean Day, betere voorzieningen, opleidingen en investeringen in de inrichting van de buitenruimte.



Hoofdstuk 2

Schoon maken



In dit hoofdstuk beschrijven we de activiteiten om de stad schoon te maken en te houden. We onderscheiden daarbij de periodieke schoonmaakwerkzaamheden en meer projectmatige activiteiten.

2.1 Periodiek reinigen

2.1.1 Zwerfvuil verwijderen

Machinaal en handmatig vegen

Voor het machinaal vegen van wegen, voet- en fietspaden worden 52 grote veegmachines ingezet. Daarnaast rijden de kleinere veegmachines op trottoirs en in winkelcentra. In veel gevallen worden de machines ondersteund door medewerkers die handmatig vegen of gebruik maken van een bladblazer. Rotterdam maakt uitsluitend gebruik van veegmachines die voldoen aan de hoogste emissie eisen. Alle veegmachines zijn uitgerust met Euro 5 of 6 motoren of zijn elektrisch aangedreven om de luchtkwaliteit in Rotterdam zo min mogelijk te belasten.

Om de kwaliteit van de buitenruimte op het gewenste niveau te houden, zetten we zoveel mogelijk in op machinaal vegen. Op moeilijk bereikbare plaatsen en sommige smalle trottoirs is machinaal vegen technisch gezien niet mogelijk. Ook geparkeerde voertuigen maken het machinaal vegen soms onmogelijk. Op die moeilijk bereikbare plaatsen wordt handmatig geveegd of gewerkt met bladblazers.

Papierprikken

Op plekken waar vegen niet mogelijk is zoals in plantsoenen, bermen en op grasvelden, wordt het zwerfvuil vooral handmatig verwijderd met papierprikkers. Om het beeld van de buitenruimte tussen de veegbeurten op orde te houden, is het soms nodig tussentijds te prikken. Waar mogelijk worden voor deze werkzaamheden doelgroepen met een achterstand tot de arbeidsmarkt ingehuurd via contracten met sociale partners. Partners zijn onder andere Werk &

Inkomen (sociale werkvoorziening) en de Nico Adriaan Stichting. Dagelijks wordt ongeveer 85 fte hierop ingezet. Daarnaast werken we samen met Reclassering voor de inzet van taakgestraften op papierprikken.

Parken en stranden schoonmaken

Het schoonmaken en verwijderen van afval van de Rotterdamse parken en stranden is een taak die vooral veel inzet vraagt bij zomerse weersomstandigheden. Op deze locaties maken we naast onze eigen inzet ook gebruik van doelgroepen. Op hoogtijdagen is het soms noodzakelijk extra inzamelmiddelen te plaatsen. Ook spelen we in op het barbecueseizoen met extra voorzieningen voor hete kolen en etenswaren. Voor de grote parken en de stranden is een draaiboek opgesteld voor de reiniging in het mooiweer seizoen. Dit betreft Het Park, het Vroesepark, Roel Langerakpark, Zuiderpark, het Kralingse Bos en strand, het strand Nesselande en het strand Hoek van Holland.



Gebied	Prullenbakken	%	Straten met veel zwerfvuil
Stadscentrum	1.495	14%	Witte de With Straat, Jonker Fransstraat (op zondag)
Delfshaven	1.218	11%	Schans, Watergeusstraat, Mathenesseweg, Grote Visserij-straat, Vierambachtsstraat, 1e Middellandstraat, Schiedamseweg
Overschie	278	3%	Abtsweg
Noord	699	7%	Zwaanshals, Zwart Janstraat, Noordmolenstraat, Provenierssingel/Stationsstraat.
Hillegersberg-Schiebroek	548	5%	
Kralingen-Crooswijk	782	7%	Vlietlaan, Crooswijkseweg
Feijenoord	1.443	14%	Oranjeboomstraat, Nassauhaven, Persoonshaven, Spoor-weghaven/ Rosestraat, Stoomtram-weg, Slaghekstraat, Polderlaan, Beijerlandse laan, Stichtseplein, Walravenstraat, Putsebocht, Oleanderstraat en omgeving, Sint Andriesstraat, Putselaan (zijde Bloemhof), Strevelsweg (Bloemhof en Vreewijkzijde), Dordtselaan, Paul Krugerstraat, Goede Hoopstraat, Kaapstraat, Transvaalstraat, Tweebosstraat, De La Reystraat, Martinus Steynstraat
IJsselmonde	752	7%	Oude Watering, Pliniusstraat, Homerusstraat, Piet Smitkade, Cor Kieboomplein, Puck van Heelstraat
Prins Alexander	1.048	10%	Poolsterplein, Cypruslaan (bij containers), Siciliëboulevard (vooral in zomermaanden), Ambachtsplein, Kooikerweg
Charlois	1.151	11%	Gooilandsingel, Busstation Zuidplein, Boulevard Zuid, Dordtselaan
Hoogvliet	457	4%	
Pernis	93	1%	
Rozenburg	129	1%	
Hoek van Holland	390	4%	
Rotterdamse industriegebieden	113	1%	
Bedrijvenpark Noord-West	5	0%	
	10.601	100%	



Vuilvissen

Vuilvissen gaat om het verwijderen van drijfvuil en zichtbaar zinkvuil uit de Rotterdamse singels, een deel van de stadshavens, de Rotte en de Schie. Waar mogelijk doen de reinigingsteams in de gebieden dat. Voor het grovere vuil en de stadshavens zetten we twee specialistische vuilvismachines in die met een boot het vuil verwijderen vanaf het water.

Verwijderen zwerfvuil als gevolg van afvalinzameling

In Rotterdam ontstaat veel zwerfvuil door het verkeerd aanbieden van huishoudelijke afval of grofvuil. Dit vraagt om aparte inzet zoals is beschreven in paragraaf 1.6.

2.1.2 Legen en onderhouden van prullenbakken

In Rotterdam staan 10.600 prullenbakken. Deze bakken worden afhankelijk van de locatie een paar keer per week tot soms meerdere keren per dag geleegd. In onderstaand overzicht staat de verdeling van prullenbakken over de stad, plus de locaties die extra aandacht vragen in verband met zwerfvuil.

2.1.3 Hondenpoep verwijderen

Hondenpoep wordt al jaren in de Omnibusenquête benoemd als één van de grootste ergernissen van Rotterdammers. Daarom is een stringent hondenbeleid nodig. In ons hondenbeleid is bepaald dat hondenpoep alleen structureel wordt opgeruimd op de hondenuitlaatzones. Voor de rest geldt opruimplicht. Er zijn met regelmaat meldingen en klachten over dit onderwerp. Overigens betreft dit slechts een fractie van de schoonmeldingen in vergelijking met bijplaatsingen en zwerfvuil. Dat is aanleiding om op vaak gemelde locaties extra op te ruimen. Rotterdam beschikt over 27 machines voor het verwijderen van hondenpoep. Deze machines worden tevens ingezet voor de mechanische bestrijding van onkruid op verhardingen.

2.1.4 Diepreiniging en kauwgom verwijderen

Onder diepreiniging verstaan we het met een spuitlans onder hoge druk verwijderen van vervuiling zoals graffiti, wildplakposters, stickers, kauwgom, discriminerende leuzen en hardnekkige vervuiling op de bestrating. Naast reguliere inzet bij schoonmaakwerkzaamheden, wordt ook gewerkt

naar aanleiding van een melding of klacht. Het verwijderen van kauwgom op de openbare verharding is niet opgenomen in de reguliere reinigingswerkzaamheden. Uitzondering hierop is de natuurstenen verharding in het centrum. Kauwgom verwijderen is zeer arbeidsintensief en kost circa € 15 per vierkante meter per keer bij een gemiddelde vervuiling.

2.1.5 Onkruid verwijderen op verharding

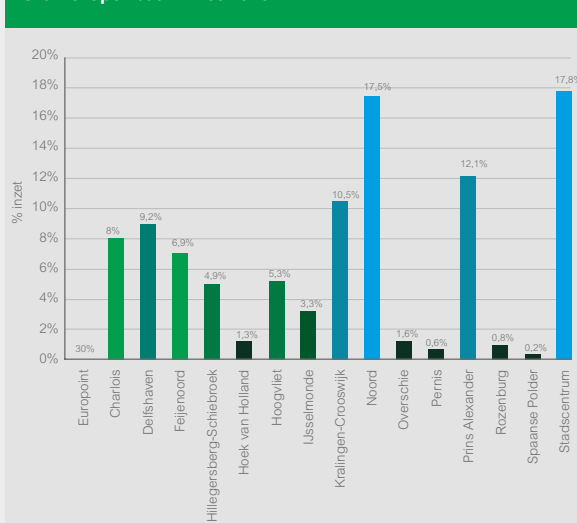
Onkruid op verharding komt voor in alle delen van Rotterdam, vooral op trottoirs, betonstraatstenen en langs gevels. Op gesloten verharding zoals asfalt en op plaatsen waar veel wordt gelopen, is er uiteraard minder last van onkruidgroei. Tot 2014 werd het onkruid bestreden met chemische gewasbeschermingsmiddelen (Round Up). Bij chemische onkruidbestrijding voldoen twee spuitbeurten per jaar om aan het gewenste beeld (schoonniveau 4) te voldoen.

Vooruitlopend op een wettelijk verbod van chemische bestrijdingsmiddelen, is de gemeente Rotterdam in 2013 gestopt met deze vorm van bestrijding in de openbare buitenruimte. In 2014 zijn proeven gedaan met zogenaamde laagrisicomiddelen zoals Ecostyle Ultima op basis van organische vetzuren. Het gebruik van deze middelen is duur en voldeed niet aan de verwachtingen. In 2015 is Rotterdam overgestapt op volledige mechanische onkruidbestrijding (borstelen), aangevuld met alternatieve methoden zoals heet water en branden. Er zijn proeven uitgevoerd met machines die onder druk met heet water onkruid op verhardingen bestrijden. Tot op heden blijken deze methoden duur en minder effectief omdat hiermee onkruidzaden en ondergrondse plantendelen niet goed bestreden kunnen worden met een sterkere hergroei als gevolg.

2.1.6 Graffiti verwijderen

Storende en aanstootgevende graffiti op gemeentelijke eigendommen wordt verwijderd door een speciaal team (Diepreiniging). Dat gebeurt naar aanleiding van eigen

Graffiti openbaar inzet 2015



waarneming of een melding. Discriminerende graffiti wordt binnen 24 uur verwijderd. Het aantal meldingen over graffiti is de afgelopen jaren afgenomen van meer dan 3.000 naar ruim 1.000. Uit inventarisatie blijkt dat de aanwezigheid van storende graffiti varieert over de gebieden. Locaties als skateparken vragen bijzondere aandacht. Het verwijderen van graffiti is arbeidsintensief en kost ongeveer € 30 per vierkante meter.

Veel graffiti is aangebracht op particuliere panden of objecten van andere eigenaren zoals de geluidschermen van Rijkswaterstaat. In het voorjaar van 2016 worden pilots uitgevoerd met aangescherpt beleid om ook hier als gemeente te kunnen optreden tegen storende en aanstootgevende graffiti.

2.1.7 Blad verwijderen

In het najaar wordt gevallen blad van bomen verwijderd van rijbanen, fietspaden en trottoirs om slipgevaar en valpartijen te voorkomen. Het tijdig verwijderen van blad voorkomt ook wateroverlast op wegen en voetpaden vanwege verstopte afvoerkolken. De bladval treedt in een korte tijd op en vraagt dan extra inzet van de wijkreinigingsteams.

2.1.8 Kerstbomen verwijderen

Vanaf 27 december tot halverwege januari worden gedumpte kerstbomen snel weggehaald uit de openbare ruimte. Dit geldt zeker voor de dagen tussen kerst en oud en nieuw om brandstichting tijdens de jaarwisseling te voorkomen. Kerstbomen worden versnipperd en tot compost verwerkt.

2.1.9 Plaagdierbeheersing

De gemeente bestrijdt preventief en actief plaagdieren die een gevaar kunnen vormen voor de volksgezondheid. Het gaat het vooral om duiven, ratten, muizen en allerlei insecten zoals kakkerlakken en wespen. Door stringentere milieuwetgeving zijn veel bestrijdingsmiddelen voor plaagdieren niet meer beschikbaar en ligt de nadruk de laatste jaren minder op bestrijding en meer op preventie en voorlichting.



2.1.10 Bestrijden van gladheid

Het bestrijden van gladheid op bruggen, wegen, voet- en fietspaden bij vorst en sneeuw is een taak van Stadsbeheer. In de periode 1 november tot en met 1 april zijn medewerkers actief in de Winterdienst. Dit is een strak georganiseerde 24 x 7 service. In 2015 is het Beleidsplan Gladheidsbestrijding Rotterdam 2016 – 2020 bestuurlijk vastgesteld.

2.2 Projectmatig schoonmaken

2.2.1 Evenementen

In Rotterdam vinden jaarlijks honderden grote en kleine evenementen plaats. Deze worden aan de hand van een risicoanalyse in categorieën verdeeld:

- Nul-evenement (alleen kennisgeving vereist);
- A-evenement met laag risico en beperkte impact op omgeving (± 1.700 per jaar);
- B-evenement met gemiddeld risico en grote impact op de directe omgeving (± 75 per jaar);
- C-evenement met hoog risico en grote impact op de stad en/of regionale gevolgen (± 10 per jaar).

Afalmanagement voor evenementen

De organisator is verantwoordelijk voor:

- Het veegschoon houden van het evenementengebied;
- Het plaatsen van afsluitbare prullenbakken op het evenemententerrein en langs de aan- en aflooproute. De prullenbakken dienen regelmatig te worden geleegd en gemeentelijke prullenbakken, die als gevolg van het evenement overlopen, dienen te worden 'afgeroomd';
- Het nemen van afval verminderende maatregelen, zoals bijvoorbeeld een retoubekersysteem;
- Het na afloop veegschoon opleveren van het evenemententerrein en de buitenruimte, vanaf de grens plus 250 meter.

Bij de Nul- en A-aanvragen wordt de buitenruimte door de organisator zelf schoongemaakt, waarbij wordt geadviseerd door de gemeente. Voor de B- en C-evenementen is er wekelijks een overleg met alle relevante partners zoals onder andere politie, Veiligheidsregio, verkeersmarinier, openbaar vervoer, Stadsontwikkeling, GHOR, DCMR en Stadsbeheer. Daar worden de evenementen besproken op risico's, veiligheid, verkeer, op- en afbouw, inzameling afval, reiniging buitenruimte, etcetera. Daarnaast zijn er aparte overleggen per evenement zoals het verkeersoverleg en het veiligheidsoverleg. Per discipline vindt onderling afstemming plaats met de organisator over de in te zetten diensten.

Bij B- en C- evenementen die vrij toegankelijk zijn, wordt de 'om-niet regeling' toegepast. Dat wil zeggen: de gemeente maakt de buitenruimte schoon zonder dat daarvoor kosten in rekening worden gebracht bij de organisator. Bij de andere evenementen moet de organisator zelf de kosten betalen. Bij dynamische evenementen zoals de Marathon en het Zomercarnaval, regelt de organisator het afvalmanagement in de vorm van een verkeersplan en levert hij na afloop de wegvakken weer veegschoon op.

Indien de organisator de kosten zelf moet dragen, kan hij het schoonmaken en afval inzamelen zelf regelen of de gemeente hiervoor opdracht geven. Indien de schoonmaakwerkzaamheden op de openbare weg plaatsvinden, moet de organisator zorgen voor verkeersmaatregelen zodat veilig kan worden gewerkt.

2.2.2 Jaarwisseling

Tijdens de jaarwisseling is het aanbod van vuil hoger dan normaal en zijn er extra werkzaamheden zoals het afsluiten van containers, weghalen van prullenbakken, kerstbomen ophalen en vuurwerkresten opruimen. Er is bovendien kans dat gladheidbestrijding nodig is. Gladheidbestrijding heeft altijd voorrang op de rest in verband met veiligheid en bereikbaarheid. Als er sprake is van sneeuw blijft het vuil onder de sneeuw liggen en komt dit pas tevoorschijn als de sneeuw weg is.

Om te zorgen dat de schoonactiviteiten rond de jaarwisseling op een efficiënte manier verlopen, is het draaiboek Jaarwisseling opgesteld op basis van de

volgende doelstellingen:

- Alle uitvoerende activiteiten met betrekking tot de jaarwisseling zijn in de eerste twee kalenderweken uitgevoerd;
- Er is voldoende capaciteit beschikbaar zodat de inzet wordt geborgd. Zo nodig wordt capaciteit ingehuurd;
- Er ontstaat geen achterstand in de reguliere inzameling;
- De gladheidbestrijding en de inzameling van kerstbomen worden ongehinderd uitgevoerd;
- Er ontstaat geen achterstand in de reiniging van markten en hotspots.

Het draaiboek omvat actieplannen op verschillende onderwerpen: prullenbakken, huisvuilcontainers, kunststof-, papier-, glas- en textielcontainers, veegwerkzaamheden, veiligheids- en schadeschouw, oudejaarspiket, kerstbomen en evenement Oud en Nieuw. Communicatie tijdens de jaarwisseling is enerzijds gericht op het informeren over praktische zaken rond de feestdagen en anderzijds op het stimuleren om zelf vuurwerkafval op te ruimen.



2.2.3 Zwerfvuiloffensief

Het Rotterdamse offensief tegen zwerfvuil bestaat uit ruim twintig actiepunten en rust op de gedachte dat goed gedrag moet worden beloond en vervuilend gedrag afgeremd. De maatregelen en acties zijn in drie categorieën op te delen: participatie & belonen, educatie & preventie en handhaven & strenger bestraffen.

Participatie en belonen

De nadruk binnen deze pijler ligt op het motiveren van Rotterdammers om zelf bij te dragen aan een schone stad. Projecten zijn onder andere:

- Containeradoptie
- Keep It Clean Day
- Vuurwerkresten opruimen
- Wijkconciërgeres
- Opzoomerestafette schone straten

Educatie en preventie

Bij educatie en preventie draait het om het voorkomen

van zwerfvuil. Bijvoorbeeld via educatie en onderzoek naar methoden om naleving intrinsiek te stimuleren. De volgende projecten maken er onderdeel van uit:

- Terugdringen voedsel op straat (pilot broodresten)
- Sensorverlichting bij containers
- Retourbekers bij evenementen
- Lespakket basisscholen
- Snoeproutes rond middelbare scholen
- Vulgraadmeting bij afvalcontainers

Handhaven en strenger bestraffen

Naast het bevorderen van nalevingsgedrag door participatie, belonen, educatie en preventie, zetten we extra in op handhaven en strenger bestraffen. Voorbeelden van activiteiten binnen deze pijler zijn:

- Aanscherpen van sancties, de zogenaamde hufertoetes
- Handhaven in burger
- Handhaven op de 25 meter lijn (zie paragraaf 1.7)
- Zero Tolerance handhavingsacties op basis van meldingen en prioriteiten van Buurt Bestuurt

2.3 Verdeling budget

In onderstaande tabel staat de verdeling van het budget voor het product Reiniging over de verschillende activiteiten voor een schone stad. Daarnaast is er nog inzet vanuit het product afvalinzameling (de ASH) op het weghalen van bijplaatsingen (voorrijden) en inzet vanuit het product Handhaving ten behoeve van een schone stad.

Activiteit van product Reiniging	Kosten (in €)
Schoonmaken woongebied, inzet op zwerfvuil	€ 15.201
Schoonmaken woongebied, inzet op veegvuil en onkruid op verharding	€ 13.482
Hoogfrequent schoonmaken	€ 20.412
Ledigen prullenbakken	€ 6.703
Schoonmaken doorgaande wegen	€ 1.282
Inzet op bijplaatsingen	€ 2.761
Inzet op markten (voor zover niet uit product Markten)	€ 1.339
Hondenpoep opruimen	€ 1.650
Vuilvissen	€ 1.603
Diepreiniging (kauwgom/graffiti/plak)	€ 1.920
Plaagdierbeheersing	€ 1.460
Rioolreiniging (voor zover niet uit product Water)	€ 777
Winterdienst/gladheidsbestrijding	€ 1.966
totaal	€ 70.559





Hoofdstuk 3

Extra inzet voor een schone stad

3.1 Gerichte aanpak van verstoring van het schoonbeeld

In de vorige hoofdstukken zijn het beleid, de opgave voor een schone stad en de huidige reinigingscomponenten en –methoden beschreven. In dit hoofdstuk worden aanvullende maatregelen voorgesteld om de verstoringen van het schoonbeeld in de buitenruimte te verminderen. In onderstaande tabellen worden per verstoring de maatregelen benoemd. Een aantal maatregelen kan worden uitgevoerd binnen het bestaande programma. Aanvullende maatregelen waarvoor extra budget nodig is, zijn opgenomen in de tabel in paragraaf 3.2.



Problematiek		Maatregelen
Uit de schouwmethodiek	Verstoringen	Oplossingen
<ul style="list-style-type: none"> • Zwerfvuil • Onkruid op verharding 	<ul style="list-style-type: none"> • Bijplaatsingen bij containers • Vervuiling wegen en straten • Zomerproblematiek • Bedrijfsafval op straat • Onkruid op verharding • Graffiti • Vervuiling markten • Te weinig/volle prullenbakken • Vervuiling rond fastfoodketens 	Schoon maken
		Handhaving, gedragsbeïnvloeding en communicatie
		Infrastructuur en materieel

3.1.1 Handhavingsteam Aanpak Vuil

Voor elke verstoring in de buitenruimte is handhaving een onmisbare schakel. Of het nu gaat om een bijplaatsing, een druk bezocht strand in de zomer of een jongere die zijn lege frietzak in de nabijheid van een fastfood zaak op straat gooit. Handhavers zijn nodig om burgers aan te spreken en ervoor te zorgen dat burgers de stad schoonhouden. Extra inzet voor een schonere stad kan alleen als er extra handhavers komen die zich volledig richten op de aanpak van schoonproblematiek. Met een (tijdelijk) handhavingsteam geheel gericht op het aanpakken van vuil op straat, krijgt de gemeente slagkracht om gericht in te springen op urgente vuilproblemen. Een Handhavingsteam waarbij flexibiliteit, specialisme en doelgerichtheid centraal staan.

Een team van 15 man projectmatig personeel richt zich de komende jaren op:

- Handhaven bedrijfsafval en contacten ondernemers
- Handhaven en voorlichten markten
- Extra toezicht in parken en stranden
- Aanpak vervuiling in relatie tot fastfoodketens (25 meter regel)
- Extra en gerichte inzet op bijplaatsingen

Deze groep specialisten gaat ook twee pilots uitvoeren:

1. Heterdaadacties en effectmeting van bijplaatsingen bij hotspots
2. Storten van afval door marktkooplieden

3.1.2 Bijplaatsingen bij containers

Maatregelen bijplaatsingen bij containers	
Schoon maken	<ul style="list-style-type: none"> • Optimalisatie inzamelfrequentie (mede door inzet vulgraadmeting) • 5 extra perskraakwagens voor het verwijderen van bijplaatsingen op de 70 hotspots
Handhaven, gedragsbeïnvloeding en communicatie	<ul style="list-style-type: none"> • Inzet Handhavingsteam Aanpak Vuil • Huis-aan-huisacties en descriptieve norm-communicatie bij containerplaatsen • Communicatieinterventies om de kennis van bewoners over de do's en don'ts rondom afvalinzameling te vergroten • Stickers met extra informatie voor burgers op alle afvalcontainers
Infrastructuur en materieel	<ul style="list-style-type: none"> • Invoering van vulgraadmeting om er voor te zorgen dat de containers tijdig worden leeggemaakt. Invoering van vulgraadmeting levert op termijn efficiencywinst op voor de inzameling en dat vloeit terug in de ASH. • Jaarlijks 40 bovengrondse en halfverdiepte containers vervangen door ondergrondse containers in Charlois, Delfhaven, Feijenoord en Noord. Prioriteit hebben bovengrondse containers omdat die minder volume hebben en rommelig staan in de buitenruimte. • 600 papiercontainers krijgen een grotere opening zodat karton er gemakkelijker in kan.

3.1.3 Vervuilingsgedrag op doorgaande wegen en snel vervuilde straten

Maatregelen doorgaande wegen en snel vervuilde straten	
Schoon maken	<ul style="list-style-type: none"> Inzet van extra ploeg (4 fte) met snelle veegmachines om doorgaande wegen op schoonniveau 4 te houden Inzet van twee extra ploegen (8 fte) in de avonduren op snel vervuilde straten
Handhaven, gedragsbeïnvloeding en communicatie	<ul style="list-style-type: none"> Inzet van nudging (duwtje in de goede richting) op doorgaande wegen (zoals aanpak Dordtselaan) Met nudging/ gamification aantrekkelijker maken om je afval in de prullenbak te gooien in winkelstraten, bij OV-haltes etc. Schoonmaakacties op de landelijke Opschoondag, Keep it Clean Day en het vuurwerkvegen Groei van containeradoptie Zwerfafvalacties met scholen Inzet Handhavingsteam Aanpak Vuil
Infrastructuur en materieel	<ul style="list-style-type: none"> Aanpakken anonieme dumpplekken, solitaire containers, bovengrondse containers, plaatsen van meer containers/prullenbakken, aanpassingen van het groen Aanschaf van een derde snelle veegmachine voor de extra inzet om doorgaande wegen op schoonniveau 4 te houden

3.1.4 Afval in de zomer in parken en op stranden en pleinen

Maatregelen afval in de zomer in parken en op stranden en pleinen	
Schoon maken	<ul style="list-style-type: none"> In de 5 grote parken 3 extra snel schoon teams om het afval in parken en op stranden te verminderen. De teams zijn flexibel inzetbaar (bijvoorbeeld na 20.00 uur). Inzet waste teams, die op de dag schoonmaken zoals bijvoorbeeld bij evenementen gebeurt
Handhaven, gedragsbeïnvloeding en communicatie	<ul style="list-style-type: none"> Communicatie in de 5 grote parken: bij binnenkomst, op de afvalbakken en via gesprekken Adoptie van omgeving door scholen en sportverenigingen in het kader van de pilot PET-flessen en blikjes tegen beloning Inzet Handhavingsteam Aanpak Vuil Campagne Rotterdammers houden Rotterdam schoon
Infrastructuur en materieel	<ul style="list-style-type: none"> 35 nieuwe bakken voor het barbecueafval in de 5 grote parken 11 ondergrondse containers in of nabij de 5 grote parken

3.1.5 Verkeerd aangeboden bedrijfsafval

Maatregelen verkeerd aangeboden bedrijfsafval	
Schoon maken	<ul style="list-style-type: none"> Schoonteam in vier gebieden waar bedrijfsafval wordt gedumpt
Handhaven, gedragsbeïnvloeding en communicatie	<ul style="list-style-type: none"> Een-op-een communicatie met bedrijven in gebieden met veel verkeerd aangeboden bedrijfsafval Toepassen handhavingstrap gastheerschap/aanspreken/handhaven
Infrastructuur en materieel	<ul style="list-style-type: none"> Hanteren van bloktijden

3.1.6 Onkruid

Maatregelen onkruid	
Schoon maken	<ul style="list-style-type: none"> Extra inzet op het verwijderen van onkruid in de gebieden die achterblijven op de norm
Handhaven, gedragsbeïnvloeding en communicatie	<ul style="list-style-type: none"> Meer voorlichting over onze inzet en wat mensen zelf kunnen doen aan de gevel Zelfbeheer en participatie van burgers bevorderen
Infrastructuur en materieel	<ul style="list-style-type: none"> Niet van toepassing

3.1.7 Graffiti

Pilots worden gestart waarbij particuliere eigenaren op basis van de Woningwet aangeschreven worden met het verzoek op eigen kosten de graffiti te (laten) verwijderen. Als dit succesvol blijkt, wordt dit verder uitgerold in Rotterdam. Met vastgoedeigenaren zoals ondernemers, woningbouwcorporaties, nutsbedrijven en anderen maken we afspraken over samenwerking. Met Rijkswaterstaat wordt in gesprek gegaan over de aanwezige graffiti op de geluidsschermen langs de rijkswegen rondom Rotterdam.

Handhaving surveilleert regelmatig in burgerkleding, zodat men niet herkenbaar is. Dit kan ook bij de aanpak van graffiti. Vanwege de pakkans is dit alleen te overwegen op de hotspots en 's avonds laat. Het melden van graffiti aan de politie of stadswachten zou laagdrempelig kunnen door middel van bijvoorbeeld een buurtapp. Daders kunnen dan op heterdaad worden betrapt.

3.1.8 Vervuiling op en rond markten

Om de problematiek van marktvuil aan te pakken, stellen we twee pilotprojecten voor. Na een jaar worden de pilots geëvalueerd en besloten welke aanvullende maatregelen nodig zijn. De twee pilots zijn:

- Mogelijk maken van het storten van afval door marktkoopliden op de Centrummarkt. Zo krijgen we zicht op de bereidheid van de marktkoopliden om mee te werken, de hoeveelheid vuil die wordt aangeboden en het effect voor schoonmaken van de markt. Voor de proef worden 4 containers van 20 m3 neergezet: een GFT, een papier/karton, een plastic en

een restafvalcontainer. Om te zorgen dat het afval goed gescheiden wordt, moet er een medewerker bij de containers aanwezig zijn.

De kosten per marktdag voor deze oplossing zijn € 1.690. Hiervoor zijn aannames gedaan over de hoeveelheid van de diverse afvalstromen. Bij 100 markten per jaar op de Binnenrotte kost dit dus € 169.000. Papier en plastic leveren geld op, het verwerken van GFT en restafval kost geld.

- Wijkcoöperatie Afrikaanderwijk gaat aan de slag om het zwerfvuil en karton, plastic en restafval AGF op en rond de Afrikaandermarkt te verzamelen. Deze restproducten worden gescheiden en gereed gemaakt voor nabehandeling en verwerking. Verwacht wordt dat de kosten voor de exploitatie van de markt omlaag gaan doordat er minder volume afval moet worden afgevoerd aan het eind van de marktdag en er minder inzet voor toezicht nodig is. De wijkcoöperatie werft voor deze werkzaamheden Rotterdammers met een bijstandsuitkering. De kosten worden gedeeltelijk gedekt uit de opbrengsten van het gesorteerde afval.

3.1.9 Te weinig en volle prullenbakken

In totaal staan er in Rotterdam 10.600 afvalbakken (zie paragraaf 2.1.2). Dit aantal is hoog in vergelijking met andere steden maar toch zijn er gebieden waar veel zwerfvuil ontstaat. Uit inventarisatie blijkt in welke straten maatregelen gewenst zijn om zwerfvuil door overvolle of ontbrekende afvalbakken terug te dringen (zie de kaart met snel vervuilde straten).

Maatregelen te weinig en volle prullenbakken	
Schoon maken	<ul style="list-style-type: none"> • Met een app tijdens het legen registreren welke prullenbakken vol zitten en welke niet en aan de hand daarvan de volle prullenbakken vaker legen
Handhaven, gedragsbeïnvloeding en communicatie	<ul style="list-style-type: none"> • Promoten burgermeldingen buitenruimte, bijvoorbeeld met Buiten Beter App • Invulling gastheerschap, informeren en belonen • Inzet Handhavingsteam Aanpak Vuil
Infrastructuur en materieel	<ul style="list-style-type: none"> • Het plaatsen van 500 extra afvalbakken op hotspots zoals bij fastfoodketens, OV-punten, pleinen, parken, schoolroutes en straten waar regelmatig problemen zijn met zwerfvuil. • Op genoemde hotspots ook 500 prullenbakken vervangen door grotere prullenbakken (XL bakken) • Herkenbaarheid (opvallend) van de prullenbakken vergroten

3.1.10 Vervuiling rond fastfoodketens

Maatregelen vervuiling rond fastfoodketens	
Schoon maken	<ul style="list-style-type: none"> • Meer inzet op reiniging buiten de 25 meter
Handhaven, gedragsbeïnvloeding en communicatie	<ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van de handhavingstrap op burgers en ondernemers • Inzet Handhavingsteam Aanpak Vuil • Met gamification/nudging (beïnvloeding onbewust gedrag) aantrekkelijk maken om je afval in de prullenbak te gooien
Infrastructuur en materieel	<ul style="list-style-type: none"> • Plaatsen van extra (opvallende) prullenbakken in de buurt van de 25 meter grens/looproute (zie 3.1.8)

3.1.11 Betrokkenheid bewoners vergroten

Maatregelen betrokkenheid bewoners vergroten	
Schoon maken	<ul style="list-style-type: none"> • Actie grofvuil op balkons, in kelders en boxen
Handhaven, gedragsbeïnvloeding en communicatie	<ul style="list-style-type: none"> • Scholenprojecten starten waarbij scholieren op specifieke locaties (schoolpleinen, parken of deel van schoolroutes) zwerfvuil ruimen tegen een kleine beloning • Promoten burgermeldingen buitenruimte, bijvoorbeeld met Buiten Beter App • Stickers met informatie voor burgers op afvalcontainers • Stimuleren en faciliteren (in schoonmaakmiddelen en communicatie) van schoonmaakacties in de wijken • Schoonmaakbende van Opzoomerstraten aanmoedigen • Groei van containeradoptie
Infrastructuur en materieel	<ul style="list-style-type: none"> • Niet van toepassing



3.2 Prioriteiten en financiën

In dit hoofdstuk zijn op verschillende verstoringen van het schoonbeeld in de buitenruimte maatregelen beschreven die additioneel zijn boven de huidige inzet van reiniging, inzameling en handhaving. Maatregelen die passen binnen de huidige beleidsdoelen zullen worden uitgevoerd zonder

dat dit extra financiering vraagt. Voor de aanvullende maatregelen zijn extra financiële middelen nodig. In onderstaande tabel staan de voorgestelde maatregelen en hun budgettaire consequenties.

Knelpunt schone stad		Maatregel	Bedrag per jaar
1	Gerichte handhaving	Handhavingsteam Aanpak vuil van 15 man	€ 975.000
2	Bijplaatsingen	5 ploegen met auto om bijplaatsingen snel te verwijderen	€ 1.100.000
		Stadsbreed uitrollen vulgraadmetering in 2017 t/m 2019	€ 613.000
		Jaarlijks 20 bovengrondse/halfverdiepte containers vervangen door ondergrondse containers in de gebieden Charlois, Delfhaven, Feijenoord en Noord	€ 105.000
		Bij 600 papiercontainers een grotere opening creëren	€ 100.000
		Foot in the door communicatie in 4 gebieden	€ 40.000
3	Vervuilingsgedrag doorgaande wegen en 135 snel vervuilende straten	Ploeg (4 fte) met snelle veegwagen	€ 290.000
		Twee ploegen (8 fte) extra inzet reiniging in 135 straten in de avonduren	€ 392.000
4	Afval in de zomer in parken, op stranden en pleinen	De 5 grote parken worden voorzien van 11 ondergrondse containers	€ 15.000
		In de 5 grote parken 3 extra snel schoon teams erbij	€ 320.000
5	Verkeerd aangeboden bedrijfsafval	Extra handhavers op bloktijden aanbieden bedrijfsafval	Zie punt 1 handhaving
6	Onkruid	Stadsbreed extra inzet in gebieden waar norm onder 4 zit, vanwege verbod op chemische bestrijdingsmiddelen	€ 100.000
7	Graffiti	Aanschrijven particuliere eigenaren en surveillance in burger	
8	Vervuiling op/rond markten	Pilot afvalcontainers Centrummarkt	€ 169.000
		Pilot Afrikaandermarkt	pm
9	Te weinig afvalbakken	500 extra prullenbakken op hotspots	€ 316.000
		500 prullenbakken vervangen door XL-bakken	€ 200.000
10	Vervuiling rond fast-food ketens	Strenger handhaven op de 25 meter regel	Zie punt 1 handhaving
11	Betrokkenheid bewoners vergroten	Participatie van scholen bij zwerfvuil acties	€ 100.000
		Actie grofvuil op balkons, in kelders en boxen	€ 100.000
		Promoten burgermeldingen buitenruimte	€ 65.000
		Stickers op afvalcontainers met informatie voor de burgers (Dit bedrag wordt alleen in 2016 uitgegeven en valt buiten het totaalbedrag)	€ 50.000
Totaal			€ 5.000.000



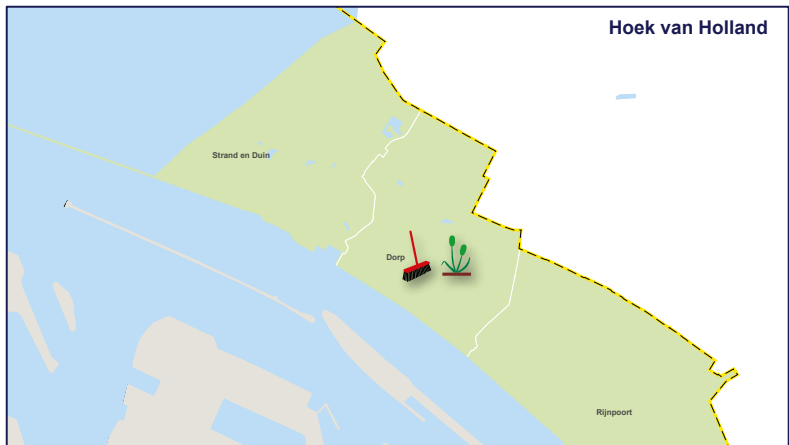
Bijlagen

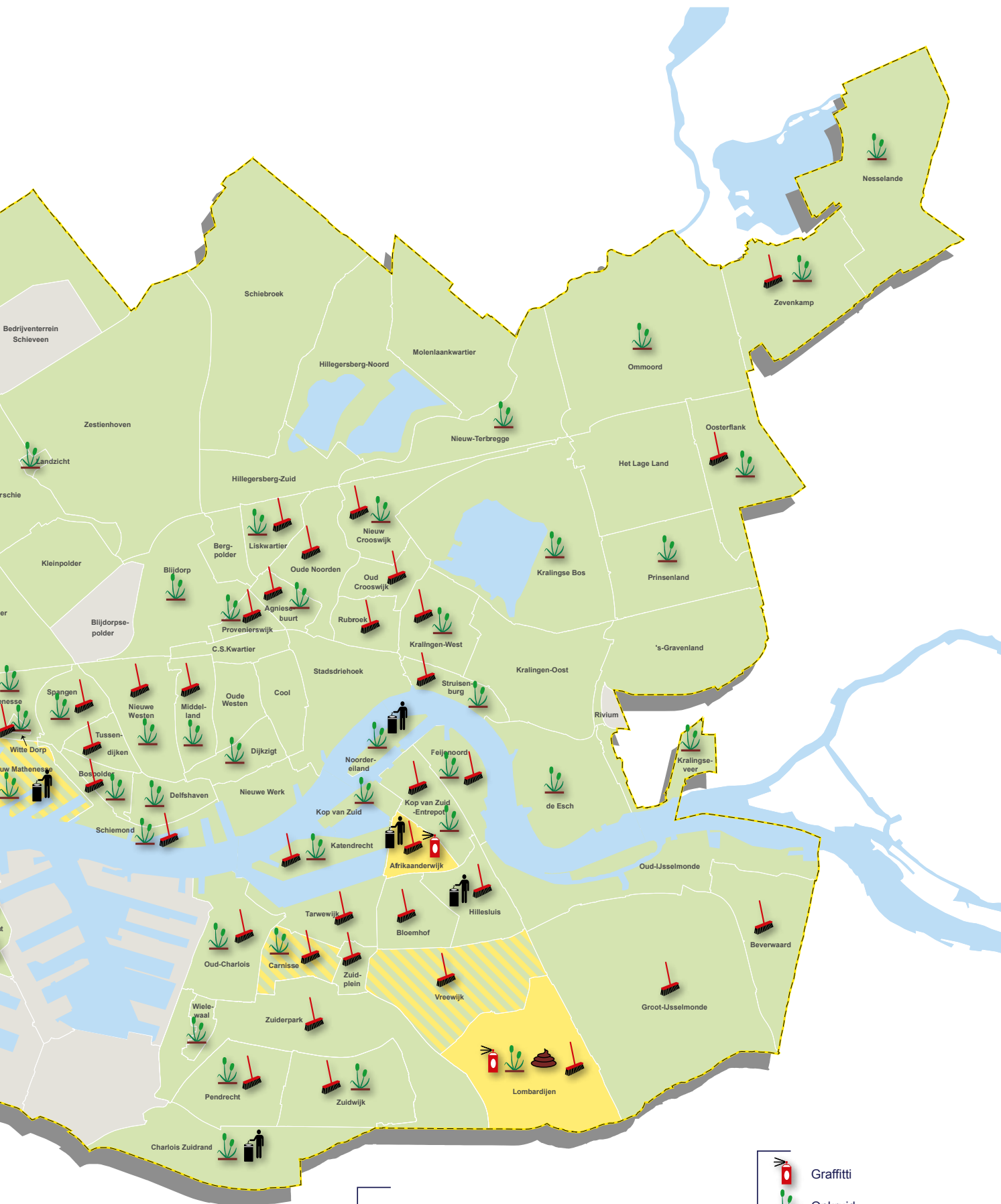
Bijlage 1: Productnormering per buurt, 2015

Bijlage 2: 135 snel vervuilde straten en pleinen, 2015

Bijlage 3: Top 70 locaties met veel bijplaatsingen, 2015

Rotterdam - Productnormering per buurt, 2015





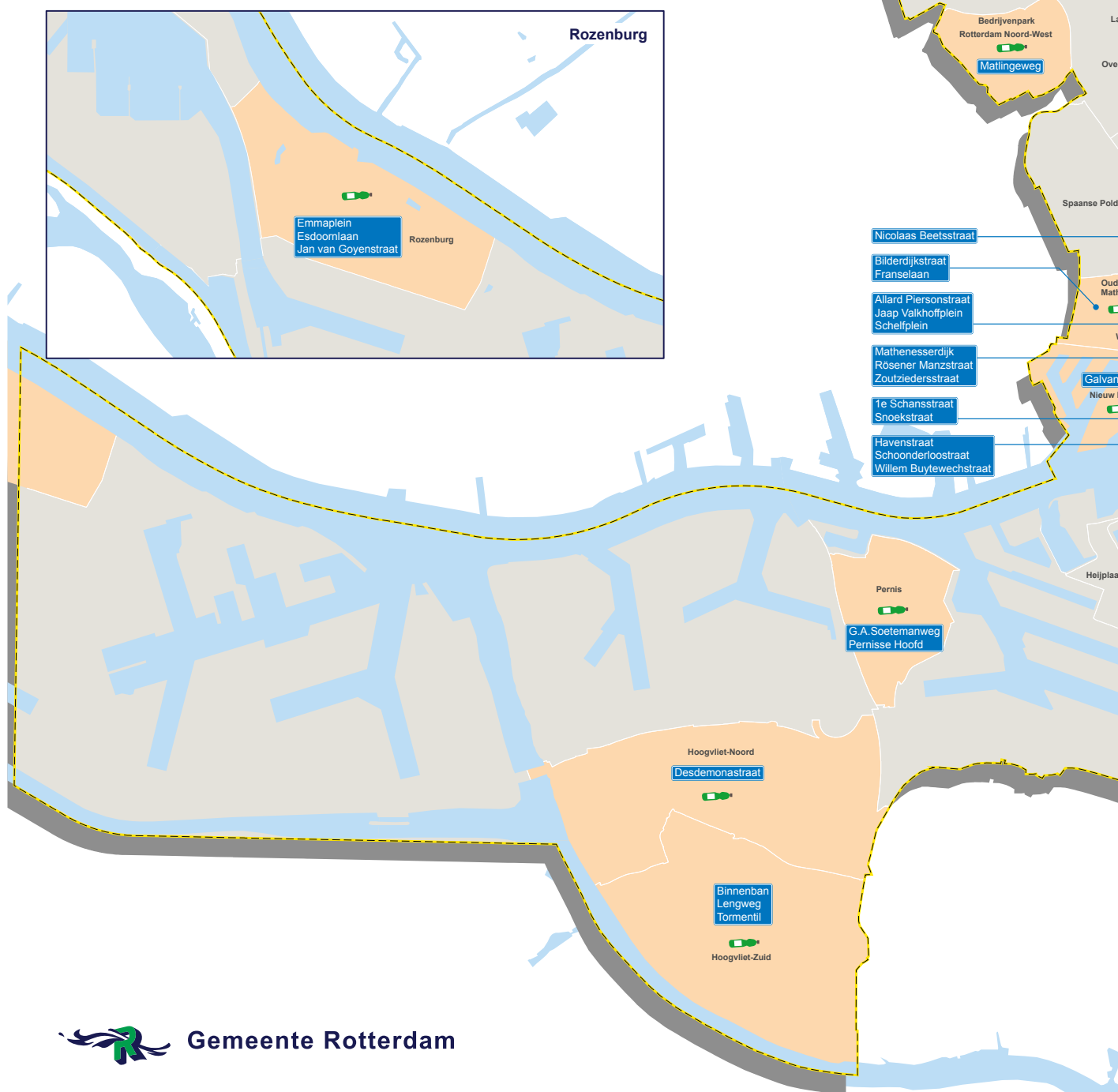
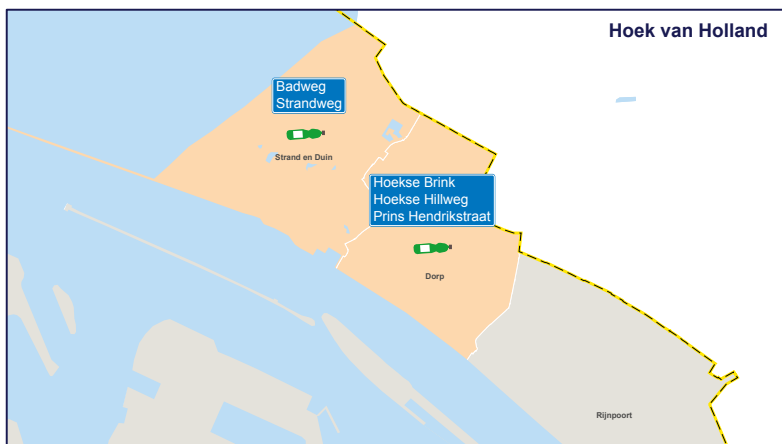
Gemiddelde score per buurt
(buurtindeling komt overeen met de indeling in CBS-buurt)

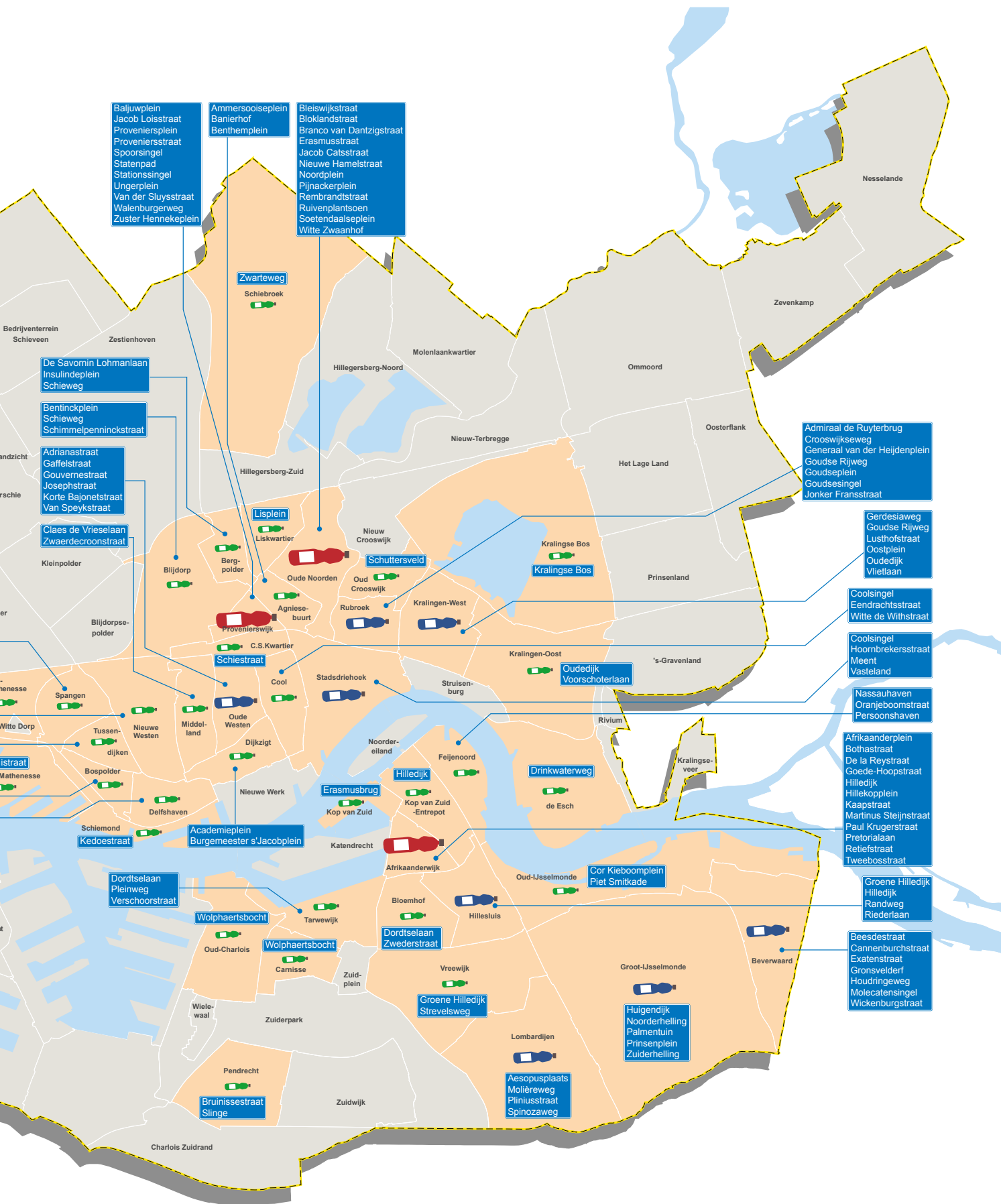


Score per buurt op het betreffende onderdeel lager dan 4

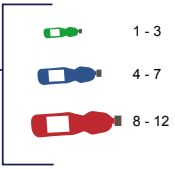


Rotterdam - 135 snel vervuilde straten en pleinen, 2015





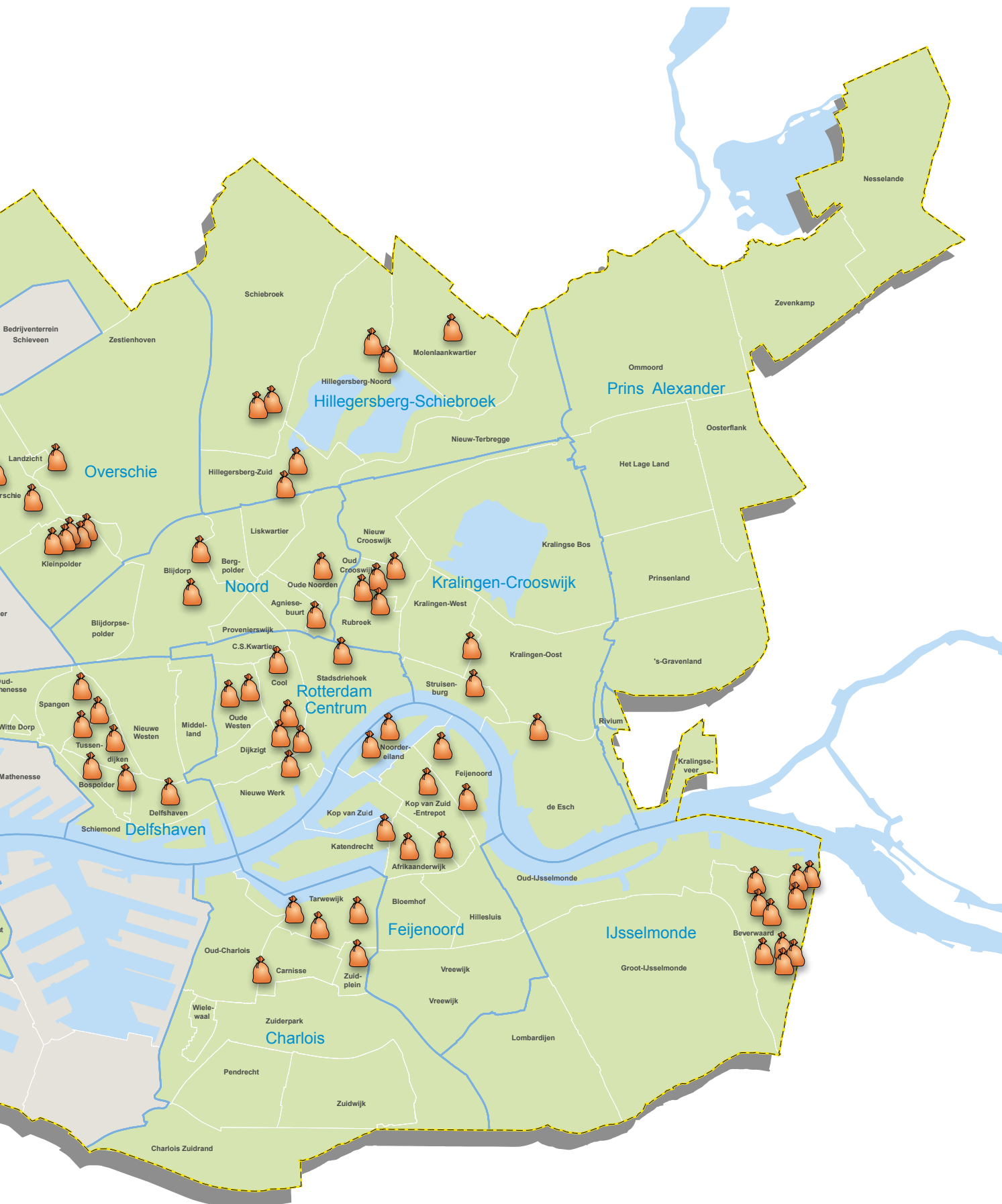
meest vervuilde straten (aantal per buurt)
 (buurtindeling komt overeen met de indeling in CBS-buurt)



Rotterdam - Top 70 locaties met veel bijplaatsingen, 2015

Rotterdam Centrum	Hillegersberg-Schiebroek
Eendrachtsweg	Donkersingel
Boongaardsstraat	Rutgersstraat
Schiedamsesingel	Juliana van Stolberglaan
Gouvernestraat	Ceintuurbaan
Kruiskadehof	Bergse Dorpsstraat
Van Speykstraat	Van Beethovensingel
Van Vollenhovenstraat	Oude Raadhuislaan
Prinsenhof	IJsselmonde
Delfshaven	Ruitenborghstraat
Korfmakersstraat	Exatenstraat
Nicolaas Beetsstraat	Cannenburchstraat
Buislaan	Beesdestraat
Zoutziedersstraat	Gronsvelderf
1e IJzerstraat	Limbrichhoek
Bruijnstraat	Nijenrodeplaats
Snoekstraat	Baarlopoort
Schans	Houdringeweg
Kralingen-Crooswijk	Molecatensingel
Herman Bavinckstraat	Feijenoord
Struisenburgdwarsstraat	Van der Takstraat
Lambertusstraat	Stootblok
Pleretstraat	Thorbeckestraat
Pijperstraat	Nassauhaven
Spiegelnisserstraat	Persoonshaven
Goudse Rijweg	Tweebosstraat
Noord	Paul Krugerstraat
Woelwijkstraat	Brede Hilledijk
Stroveer	Charlois
Statenweg	Mijnsherenlaan
Noorderhavenkade	Verschoorstraat
Overschie	Tapuitstraat
Hondsdijkstraat	Bas Jungeriusstraat
Beeningerstraat	Zuidplein
Ameidestraat	Hoogvliet
Cronesteinstraat	Binnenban
Oost-Sidelinge	Wilhelm Tellplaats
Abtsweg	
Schipholstraat	
Oranjeplein	





Locatie met veel bijplaatsingen 

(buurtindeling komt overeen met de indeling in CBS-buurtten)

